

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

AAMBINDER

Al wisselen haar tonelen [p.4]

Gereformeerde Gemeente Tholen

28/12/2017
jaargang 96

nr **13**

In december 1900 ontstaat er in Tholen vanuit het gezelschapsleven rond Leen Schot en Jacob van de Velde een kerkelijke gemeente, die bijeenkomt in een woonhuis in de Kerkstraat. In verband met de grote toeloop verhuist men in 1902 naar de Kruittorenstraat, waar enkele woningen tot kerk zijn verbouwd. Nadat men zich bij de Ledeboeriaanse gemeenten heeft aange-

sloten, volgt op 8 juni 1906 de instituering tot zelfstandige gemeente. In 1972 wordt de 'Rehobothkerk' (met 650 zitplaatsen) aan de Hoogaarsstraat betrokken. Het huidige kerkgebouw, dat 1000 zitplaatsen telt en aan de Ds. G.H. Kerstenstraat staat, is sinds 2003 in gebruik. Momenteel wordt de gemeente gediend door ds. P.D. den Haan. Het aantal leden en doopleden bedraagt 1207.

Waarheen?

Wat vliegt de tijd. We zijn alweer in de laatste week van december gekomen. Het jaar onzes Heeren 2017 spoedt zich ten einde. Nieuwjaarsdag ligt voor het gevoel nog maar zo kort achter ons en nu is het jaar alweer bijna verstreken.

...en wij vliegen daarheen.

Psalm 90:10

Wat gaat de tijd toch hard: 'Uren, dagen, maanden, jaren, vliegen als een schaduw heen.' In Psalm 90 horen we Mozes hetzelfde zeggen. De oude Mozes spreekt in deze Psalm over de broosheid en vergankelijkheid van het leven. Wat heeft Mozes er veel weg zien vallen tijdens de reis door de woestijn. Wat een lange reeks van graven. Aangrijpend, nietwaar? 'Al onze dagen gaan henen door Uw verbolgenheid; wij brengen onze jaren door als een gedachte. Aangaande de dagen onzer jaren, daarin zijn zeventig jaren, of, zo wij zeer sterk zijn, tachtig jaren; en het uitnemendste van die is moeite en verdriet; want het wordt snellijk afgesneden, en wij vliegen daarheen.'

Van drie dingen wil Mozes het volk en ons bewust maken in deze Psalm. In de eerste plaats dat onze tijd en Gods tijd twee onvergelijkbare grootheden zijn. In de tweede plaats dat wij in Gods heilige ogen niet anders zijn dan schuldige mensen. En in de derde plaats dat wij, vergeleken bij deze oneindige God, maar heel klein en eindig zijn.

Wat is deze, waarschijnlijk oudste Psalm actueel! Ook al leven we in een heel andere tijd dan die van Mozes en het volk Israël, toch heeft God een boodschap voor ons in deze Psalm die zeer bij de tijd is.

Want het gaat natuurlijk niet om wat gevoeligheid rond het verstrijken van de tijd en de vergankelijkheid van ons leven. Het gaat er om dat wij te midden van de jacht van het leven leren bedenken dat er aan onze jaren een einde komt! 'Het wordt snellijk afgesneden...!'

ds. W. Harinck,
Moerkapelle

De zee van de eeuwigheid

Als de kabel, waarmee het schip aan de wal vastligt, doorsneden wordt, drijft het schip weg op het water. Zo zal de draad van ons leven ook worden afgesneden en dan drijven wij eeuwig weg op de zee van de eeuwigheid. In dát licht komt de vraag tot een ieder van ons: 'Waar vliegen wij heen?' Mozes ziet het mensengeslacht voortgedreven worden door de stormwind van de dood en de eeuwigheid. En waar voert deze wind ons heen? Klemmt deze vraag in ons leven? Of is het u, jou geen zorg waar straks te zullen zijn in de eeuwigheid?

'Wij vliegen daarheen'. En waar gaat het dan heen? Wat is de bestemming van uw, van jouw levensreis? Gaat het de goede kant op? Of reizen we nog de verkeerde kant op? Als uw ziel u lief is, denk dan over deze vragen ernstig na.

Het probleem van de mens is niet dat het leven zo kort is. Mozes ziet het anders. Hij peilt de nood diep en recht. Het grootste probleem, de diepste nood, is dat de mens verloren ligt onder de toorn van God over de zonde. 'Want wij vergaan door Uw toorn; en door Uw grimmigheid worden wij verschrinkt'. De korthed van ons leven, het sterven van de dood, wordt teruggevoerd tot zijn oorzaak. De dood is het gevolg van onze zonden. 'De bezoldiging der zonde is de dood'. Voor Gods heilig aangezicht is niets verborgen. Elk aspect van ons zondaarsbestaan wordt door Hem belicht. Zo ziet Mozes het korte leven van de mens.

Onze dagen gaan heen onder Gods toorn en onze jaren beëindigen wij als een zucht. En het allerbeste van ons leven is moeite en verdriet. Maar dit is zeker: 'snel vliegen wij heen.'

Hoe snel is ook weer het jaar 2017 gegaan. Het was maar een zucht. De dagen vlogen voorbij.

Matthew Henry zegt dat een jaar, dat voorbij is, is als een verhaal dat verteld is. Voor sommigen een aangenaam verhaal. Voor anderen een treurig verhaal. Voor de meesten een gemengd verhaal van blijde

In dit nummer

4 Al wisselen haar tonelen

6 De Christinnereis [8]

24 Bezwaarde en verslagen harten

- 2** Waarheen?
- 3** Onderwijs van vader Smytegelt [51]
- 5** Commentaar: De balans opmaken
- 7** Dat wil zeggen
- 8** Gedicht
- 9** "Morgengedachten" en "Avondgedachten" [2]
- 10** In goede orde: Kerkorde en actualiteit
- 11** Kerkelijk jaaroverzicht
- 15** Pleegzorg en zorg voor elkaar [2]
- 16** Jeugdtribune
- 17** Boekennieuws
- 17** Kerknieuws
- 17** Kerkdiensten

en verdrietige dingen. Maar voor allen geldt dat het een kort en voorbijgaand verhaal is.

De tijd gaat voorbij en we halen het niet meer terug. Hoe kijken wij terug op wat voorbijgevlogen is? Moeten we niet treuren omdat we zoveel kostbare genadetijd voorbij lieten gaan?

Op de brede weg

Wanneer de Heilige Geest onze ogen opent, gaan we zien dat we op de brede weg zijn die naar het verderf leidt. We leren bedenken dat we straks voor Gods rechterstoel moeten verschijnen. Wie zou niet vrezen als het ontdekkende licht van Gods heiligheid over onze levensweg gaat schijnen. En waar God zonde ziet, daar moet Hij toornen, daar moet ik omkomen. Kregen wij zo de schuld van ons leven onder ogen? Dan is onze verloren ziel gaan wegen en heeft die nood ons op de knieën gebracht en doen roepen: 'Is er nog een weg, is er nog een middel om de werverdiende straf te ontgaan en wederom tot genade te komen?'

Hoor Mozes het antwoord geven op deze vraag: 'Heere, Gij zijt ons geweest een Toevlucht van geslacht tot geslacht'. Mozes wijst naar Boven. De Heere is een Toevlucht. Hier is veiligheid voor stervelingen. Hier is zaligheid voor zondaren. Zondaar, neem de toevlucht tot de levende God. Deze Toevlucht staat open voor de grootste van de zondaren.

Maar hoe is dat mogelijk? Kan dat wel? God is toch een verterend vuur bij Wie niemand wonen kan. Ziende op Zijn majesteit en heiligheid moet God ons immers verdelgen.

Toch staat de Toevlucht open! Christus Jezus, de Gekruisigde, is de toegangspoort. In Hem is er een geopende toegang tot de troon van Gods genade, zelfs voor de grootste van de zondaren. Hij heeft de toorn gedragen en de gramschap geblust.

Het erfgoed daarboven

Zalig de mens die met schuld en onwaarheidigheid tot Hem de toevlucht leert nemen en het wonder ondervindt: 'Die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'. Geborgen in deze Toevlucht is de vraag van het 'waarheen' pas beantwoord: 'Nu reis ik getroost onder 't heiligend kruis. Naar 't erfgoed daarboven in 't Vaderlijk huis. Mijn Jezus geleidt mij door d' aardse woestijn. Gestorven voor mij, zal mijn zwanenzang zijn!'

Onderwijs van vader Smytegelt [51]

Over de houding in het gebed

Vr. Wat is het: 'de ogen op te heffen naar de hemel'? (vervolg)

Het is toch een ontzaglijk werk, vooral voor predikanten, want als zij moeten bidden, spreken zij met God, of zij daar een hart toe hebben of niet. Jakob zeide: 'Te Bethel, daar vond ik U, en daar smeekte ik, daar weende ik'. Het is zeer zoet als er tranen bij komen en de ogen tot God druipen. Dit is de Heere welgevallig. Daar is Hizkia in Jes. 38:14: 'Gelijk een kraan of zwaluw also piepte ik, ik kirde als een duif, mijn ogen verhieven zich omhoog; o Heere! ik wordt onderdrukt, wees Gij mijn Borg'. De Heere zeide: 'Ik heb uw tranen gezien', en zijn gebed werd verhoord. Men moet zo maar in eenvoudigheid werken, zonder omzien, in het huisgezin of in de kerk.

Vr. Wat is dat voor een gestalte, met tranen te bidden?

Antw. Het is de gestalte van een misdadige, die zegt: 'Zie toch op mijn tranen.'

Vr. Is er ook een gestalte voor de voeten?

Antw. Ja. De Heere zeide tegen Mozes, Ex. 3:5: 'Nader hier niet, trek uw schoenen uit van uw voeten', en tegen Jozua, Joz. 5:15: 'Trek uw schoenen af van uw voeten, want de plaats waarop gij staat, is heilig.'

Vr. Wat gaf dat te kennen, de schoenen van de voeten doen?

Antw. 1e. Het gaf te kennen de dienstbaarheid, Jes. 20:3: 'Gelijk als Mijn knecht Jesaja naakt en barrevoets wandelt'. 2e. De reinheid, Joz. 5:15: 'Want de plaats waarop gij staat, is heilig'. De droefheid gaf te kennen dat ze met een rein hart voor God wensten te staan, alle vuiligheid uit het hart doende. Zo stonden ze daar naakt voor God. Konden wij het ook zo bereiken! Kortom, zo moest het zijn, dat wij in ons bidden altijd toonden dat wij hoge gedachten van God hadden en lage van onszelf.

Vr. Mag men wel op zijn bed bidden?

Antw. Ja, in tijden van zwakheid en ziekte is het de Heere ook aangenaam op het bed; dan wil de Heere barmhartigheid en geen offeranden. Het bewijs en voorbeeld hebben wij bij Hizkia: hij werd verhoord.

Als het nacht is en ge eerst uw gebed buiten het bed gedaan hebt en ge dan nog beweging krijgt in het bed om te bidden, dan is dat ook aangenaam. Het bewijs hebben wij in David, Ps. 6:7: 'Ik doe mijn bed den gansen nacht zwemmen, ik doornat mijn bedstede met mijn tranen', en in Ps. 63:7: 'Als ik Uwer gedenk op mijn legerstede, zo peins ik aan U in de nachtwaken'. Dat is te zeggen: daar te schreien is ook aangenaam.

Maar het is gruwelijk als gij het doet zo gij gezond zijt. Indien ge ziek zijt, is het zeer zoet. Dan kan men zeggen met de dichter uit Ps. 139:18: 'Word ik wakker, zo ben ik nog bij U'.

(slot)

ds. B. Smytegelt
Uit: "Maandagse
Catechisatiën"

Al wisselen haar tonelen

De God Israëls liet Zich -ook in 2017- niet wegdragen in puin. Waarom niet? Omdat Zijn lieve Woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen.

Bij het einde van het jaar blikken we terug en zien we vooruit. Bovenstaande titel kan daarbij de toon aangeven, mits we dan wel het gehele Psalmvers erbij nemen.

ds. H. Hofman,
Kalamazoo (VS)

We hebben het over Psalm 119:45 berijmd. Anders blijf ik zo hangen in wat er op aarde allemaal veranderde in 2017. En dat was ingrijpend genoeg. Overweldigend zelfs. Soms niet onder woorden te brengen. Alles hier beneden is zo onbestendig en onzeker. Geen mens kan kwantitatief en kwalitatief peilen hoe veranderingen - ook in het achterliggende jaar - diep ingrepen in ons bestaan.

Misschien voor u die dit leest wel héél persoonlijk: een sterfgeval heeft uw leven voorgoed veranderd. Een ernstige ziekte veranderde uw gezondheid in afbraak en achteruitgang. Zorgen in gezin of familie namen u de wind uit de zeilen. Kerkelijk veranderde misschien een rustig geordend leven plaatselijk in een puinhoop. Pijnlijk worden we op allerlei gebieden geconfronteerd met de verwoestingen vanwege de zonde, die ons zo lichtelijk omringt.

Gewisseld ten goede

Was er dan niets anders? Misschien mocht het een goed jaar zijn. Misschien zijn voor u of jou de tonelen gewisseld ten goede. Er kwam genezing na ziekte. Viel

de uitslag mee in het ziekenhuis? Werd je leven gespaard na een ongeluk? Was er geestelijk onderwijs vanuit het Woord? Werd de prediking gezegend in uw leven? Dan waren er stenen der hulpe te midden van het wisselen der tonelen. Zo vermenvuldigen de gedachten. En nu laat ik land en volk, wereld en maatschappij nog onbesproken.

Zingen we echter het gehele versje mee? Ik ga u voor: 'O HEERE', Uw woord bestaat in eeuwigheid...! En wat daar verder volgt. Het eeuwige Woord ligt vast en veilig in de hemelen. Daar bewaart God het allereerst. Te midden van alles wat veranderde bleef het Woord onveranderd. Geen verdwijnend of kwijnend Woord dus, maar eeuwig. En dat zal straks ook voor 2018 gelden.

Het valt ons op dat de Bijbeltekst zelf (vers 89) precies middenin Psalm 119 staat. Dit deed de vindingrijke prediker C.H. Spurgeon tot een wat onverwachte, maar toch ook wel passende toepassing komen: 'De inhoud van de eerste elf strofen is duidelijk geweest: tot hiertoe heeft de Heere mij gebracht, en zal het zijn dat ik nu zal omkomen? (...) Na op een zee van

ellende rondgezwakt te hebben, huppelt de psalmist thans op de kust en staat hij op een rots. Jehova's Woord is niet wisselvallig of onzeker, het is vast, zeker, en onveranderlijk.'

Misschien stond u of jij op kruispunten in het leven. Het vervlogen jaar 2017 en het nieuwe jaar 2018 is ook zo'n kruispunt. Heere, gaat U mee? Moet ik nu alleen verder? Staat U op de drempel om ons land, kerkverband, gezin, mij persoonlijk vaarwel te zeggen? Dat is wel verdiend, maar mag 't vanwege een onveranderlijk Woord toch niet gebeuren. De diepere reden hiervan deel ik u nog mee, voordat we afsluiten.

Woord is vlees geworden

Het Woord is namelijk vlees geworden en heeft onder ons gewoond. Hoe onbevattelijk toch, dat God het Woord wel heeft bewaard in de hemelen, maar het daar niet heeft gehouden. Het vleesgeworden Woord, Jezus Christus, is naar deze aarde gekomen. En na lijden en sterven is deze Jezus teruggekeerd naar de hemel.

Wat een wisseling der tonelen! En in Hem wordt nu ook de Kerk én haar levende hoop als een onverderfelijke, onbevleete, en onverwelkelijke erfenis bewaard. Geliefden, dan kan het hier op aarde te midden van het wisselen der tonelen niet meer fout gaan. Het kan óns misschien wel eens uit de hand lopen, maar God nooit. Nu zal Sion zalig worden. Nu zullen alle dingen medewerken ten goede, namelijk degenen die naar Zijn voornemen geroepen zijn. Nu mogen bergen wijken en heuvelen wankelen, maar Zijn goedertierenheid zal van u niet wijken. En God bewaart de genade, de zaligheid én dat gestorte hartenbloed van Jezus ook eeuwig in de hemel.

Enkele jaren geleden werd de wereld getroffen door het puin van de tempel van Bel in Palmyra dat werd weggedragen door barbaarse IS-strijders. Archeologische schatten en cultureel erfgoed van meer dan twintig eeuwen gingen voorgoed verloren. Maar de God Israëls liet Zich -ook in 2017- niet wegdragen in puin. Waarom niet? Omdat Zijn lieve Woord bestaat in der eeuwigheid in de hemelen. Daar kan IS én de draak het levende Kind niet grijpen. Zing nu de regels verder maar mee:

'in Uwe trouw zo gunstig toegezeid zal elk geslacht, ja 't eind der eeuwen delen.'

Een gezegende jaarwisseling toegewenst!

De balans opmaken

Alles wordt bijgehouden. Althans, daar lijkt het op als je naar het vuistdikke rapport van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) kijkt dat deze maand uitkwam. Inderdaad, alles wordt bijgehouden, ook in ons leven, hetzij goed of hetzij kwaad.

P. Schalk,
Veenendaal

Het vertrouwen in de kerken en religieuze instellingen daalt.

Zo'n rapport van het SCP geeft een bijzonder inkijkje in het leven van alledag. De titel van dit onderzoek is "De sociale staat van Nederland 2017". Om de twee jaar verschijnt een dergelijk rapport, meestal met een terugblik over tien jaar. Deze keer is gekozen voor een vergelijking over 25 jaar. Tal van onderwerpen komen aan de orde. Voor dit commentaar richten we de blik op een paar belangrijke morele en ethische kwesties.

Goed en kwaad

Steeds meer mensen blijken niet goed meer te weten wat goed en wat kwaad is. Daarover zijn zoveel verschillende opvattingen dat men nauwelijks meer tot een afgewogen keuze kan komen. Ook de snelle veranderingen maken het lastiger om te onderscheiden tussen wat goed en wat slecht is. In de onderzoeksvragen wordt expliciet gevraagd naar enkele beladen onderwerpen. Opvallend is dat steeds minder mensen de doodstraf als een optie zien. De steun voor abortus is echter gegroeid van 60

procent in 1992 naar 74 procent in 2017. En acceptatie van de mogelijkheid van euthanasie is heel hoog. Ruim 90 procent van de Nederlanders vindt dat euthanasie moet kunnen. Sinds enkele jaren wordt ook de steun voor zelfdoding gepeild, en ook daarin is een gestage groei te ontdekken. Een ander aspect dat opvalt betreft het zogenoemde homohuwelijk. In tien jaar tijds is de acceptatie daarvan van 87 naar 94 procent gestegen.

Aangrijpende cijfers

Wat een aangrijpende cijfers! Maar hoe staat het ermee in onze gezindte? Steeds vaker wordt de vraag gesteld of je eigenlijk wel voor de doodstraf kunt zijn als je tegen euthanasie bent. Als je dan uitlegt dat de doodstraf alleen in zeer extreme gevallen toegepast zou moeten kunnen worden, dan wordt daar sceptisch naar gekeken. En ja, als er iemand verschrikkelijk pijn lijdt of allang in coma is, en waarvan je aanneemt dat hij/zij binnen enkele weken sterven zal, wat heeft het dan voor zin om deze man of vrouw nog in leven te

houden? Of, om maar een ander voorbeeld te noemen, waarom mag een meisje dat verkracht is geen abortuspil innemen?

Hoe komt het toch dat deze vragen steeds sterker worden? Het SCP-rapport geeft daar, misschien onbedoeld, ook wel een antwoord op. Er wordt namelijk ingezoomd op het vertrouwen dat men heeft in instituties. Zo wordt er gemeten hoe het vertrouwen is in het bedrijfsleven, in de rechtspraak, in de regering en tenslotte in kerken en religieuze organisaties. Wat blijkt? Vertrouwen in het bedrijfsleven groeit, het vertrouwen in de rechtspraak en de regering is stabiel, maar het vertrouwen in de kerken en religieuze instellingen daalt. En die daling is niet zomaar een beetje, maar echt een halvering in 25 jaar.

Balans opmaken

Dit is niet de plaats en het moment om een uitvoerige beschouwing te geven over de staat van de kerk. Dan zou al snel gewezen worden naar kerkverlating, minder kerkbezoek, meer keuzemogelijkheden, afnemend gezag van de kerkelijke leiders en van de ambtsdragers. En natuurlijk ook naar de vreselijke verhalen over misbruik en misstanden.

Dat is allemaal waar, maar dat is niet het diepste antwoord. Dat ligt in de Bijbel, in Gods Woord: wij willen als God zijn, kennende het goed en het kwaad. In die zin dat we echt wel naar de kerk en naar de catechisatie gaan, maar we hebben wel onze eigen mening. We willen wel graag dat de leer van de kerk zo wordt uitgelegd dat we ook nog op ons werk en onder onze vrienden een redelijk verhaal kunnen houden. Maar daarmee raken we de radicaliteit van wet en Evangelie kwijt.

De radicaliteit van de wet is dat wij gezondigd hebben, dagen zonder getal. Dat we God verlaten hebben, en dat niemand uit zichzelf op zoek gaat naar Hem. En de radicaliteit van het Evangelie is dat er slechts één Naam onder de hemel gegeven is tot zaligheid. Dat niet ons doen en denken meehelpt om behouden te worden, maar Jezus alleen.

Als deze elementen van wet en Evangelie niet beleefd, doorleefd en voorgeleefd worden, dan raakt het vertrouwen in de kerk weg. Daar ligt de pijn van het SCP-rapport. Onze schuld wordt daarin blootgelegd. De kerk zakt weg in de samenleving. Laten we de balans maar eerlijk opmaken. Dan blijft er slechts één bede over: O Heere, behoud!

De Christinnereis [8]

Het beeld van een roodborstje

Diep beschamend is het onderwijs dat Christinne nog krijgt als ze de tuin en de akker weer verlaten om terug te keren in het Huis van Uitlegger.

ds. B.J. van Boven,
De Valk-Wekerom

Het gezelschap ziet een schattig roodborstje met een grote spin in zijn snavel. Uitlegger wijst hen op dit tafereel. Barmhartigheid verwondert zich, maar Christinne zegt dat ze dit voedsel niet bij een roodborstje vindt passen. Het roodborstje vond ze altijd een aantrekkelijk vogeltje. Ze dacht dat het van de broodkrumels leefde. Maar nu ze zag dat het ook spinnen at, vond ze het diertje veel minder lief.

Uitlegger ziet in deze opmerking een mooie aanleiding om Christinne nader te onderwijzen. Zo kan de Heere Zijn kinderen veel onderwijs geven uit het rijk der natuur. Dat onderwijs komt natuurlijk wel overeen met het geheel van Zijn Woord. De Heere brengt Zijn volk dan ook altijd weer bij Zijn onfeilbaar Woord. Is dat voor u, lezer(es), ook zo geweest in de achterliggende tijd, toen we zoveel lessen uit het rijk van de natuur mochten overdenken in het Huis van Uitlegger?

Een schijn van godzaligheid

'Dit roodborstje is een mooi voorbeeld van sommige belijders', zo zegt Uitlegger. Hij noemt drie dingen waarin een roodborstje opvalt: zijn zang, kleur en gedrag. De zang van het roodborstje valt onder de soort van de nachtegaal. De kleur, het rode borstje,

geeft dit vogeltje een opvallende schoonheid. En wat zijn gedrag betreft: het beweegt zich gemakkelijk onder de mensen. Deze drie kenmerken past Uitlegger toe op het leven van een belijder, die alleen de schijn van godzaligheid heeft. Hij kan meezingen in het koor van Gods ware kinderen. Hij kent de klaagzangen over zonde en schuld uit zijn hoofd. Hij kan ook meedoen als de lofzangen worden aangeheven en zingt uit volle borst. Als hij zich onder Gods kinderen begeeft, past hij precies bij hen, omdat hij zich geheel en al aanpast. En in zijn gedrag is hij soms nog tot een voorbeeld voor Gods kinderen ook. Ja, de schijn van godzaligheid is wel aanwezig. Paulus heeft Timótheüs gewaarschuwd voor zulke mensen. Hij zegt van hen: 'Hebbende een gedaante van godzaligheid, maar die de kracht derzelve verloochend hebben'. Een gedaante van godzaligheid! Dat wil eigenlijk zeggen, dat zij naar het uiterlijk wel de vorm van een kind van God hebben, wel het voorschrift van hun leven volgen, maar het belangrijkste missen. Uitlegger zegt nog dat zulke mensen wel het gezelschap van Gods kinderen zoeken en doen alsof ze van de krumeltjes van de vromen kunnen leven. Wat aangrijpend! Wel de krumeltjes van de vromen zoeken, maar nooit als een onrein hondeke met de Kananese vrouw onder de tafel de krumeltjes van het levende Brood begeerd!

'Ze bezoeken wel de huizen van christenen en houden de instellingen des Heeren', zegt Uitlegger. Zij dringen zich soms op bij Gods ware volk en begeren in Gods huis altijd vooraan te zitten. Zo zijn ze gezien bij de mensen en velen van Gods kinderen zijn blind voor hun schijn. Maar de Heere kent hun harten volkomen.

Een verloochening van de kracht ervan

Uitlegger tekent ook hoe deze mensen zijn 'wanneer ze alleen zijn'. Dan zijn ze net als het roodborstje dat spinnen vangt en deze verslindt. De betekenis van deze woorden geeft Uitlegger als volgt aan: 'Ze kunnen

Bijbelvertaling

Vertalen is altijd subjectief. De vertaler legt er altijd het nodige van zichzelf in. Naarmate een brontaal verder van ons afstaat, luistert dit subjectieve zeer nauw. Zeker als het om de door de Heilige Geest geïnspireerde Bijbeltekst gaat. Waarom hechten we daarom zo aan onze Statenvertaling? Omdat het onverdacht gereformeerde theologen waren, die leefden en werkten in de tere vreze des Heeren. Luister maar naar hun gebed!

v. A.

hun leefregel veranderen, de goddeloosheid indrinken en zonde als water opslurpen'. Paulus noemt dat 'een verloochening van de kracht van de godzaligheid'. Onze kanttekenaar legt zo eenvoudig uit: 'De dadelijke oefening derzelve betrachten zij niet'. Dat betekent dat ze in huis zo anders zijn. Dan veranderen ze hun leefregel naar de omstandigheden die hen past. Dan laten ze goddeloosheid toe, ja drinken de zonden als water op. Ze kennen niet de kracht van de ware godzaligheid, die een mens vernedert onder het heilig recht Gods. Gemist wordt de ware verootmoediging onder de last van mijn zonden en schuld voor God. En daarom is er ook niet de oprechte liefde om de zonde te haten en de Heere te dienen.

Drie dingen waarin een roodborstje opvalt: De zang van het roodborstje valt onder de soort van de nachtegaal. De kleur, het rode borstje, geeft dit vogeltje een opvallende schoonheid. En wat zijn gedrag betreft: het beweegt zich gemakkelijk onder de mensen.

Uitlegger verwijst tenslotte nog naar Psalm 73:10-14. Daar tekent Asaf hoe deze mensen rust hebben in de wereld en de strijd van Gods ware volk ten diepste niet kennen, al praten ze er wel over. Wat een diep beschamend onderwijs voor Christinne en haar gezelschap. Opmerkelijk dat juist dit ontdekkend onderwijs mee moet op hun verdere reis. Het zal zo hard nodig zijn, opdat ze zouden leren: 'Wie meent te staan, zie toe dat hij niet valle'. En deze les hebben wij allen nodig op reis naar de eeuwigheid.

(slot)

Het was op maandag 19 november 1618. De zitting, waarin men met de eigenlijke behandeling der zaken een aanvang ging maken, werd door den praeses, ds. Johannes Bogerman, met een hartelijk en ernstig gebed geopend. Van eenvoudige en tevens diepe vroomheid getuigen zijn woorden, wanneer hij, uit naam van die achtbare vergadering van kerkelijke en politieke heren, van geleerden en theologen uit binnenland en buitenland, God aanroept: „Wij zijn Uw knechten, tot dit Uw werk door U geroepen, in Uw naam bijeengekomen. Van U alleen zijn wij in dit werk geheel afhankelijk. Zult Gij zovele harten, die op U vertrouwen, tot U opzien en Uw hulp in Uw eigen zaak afsmecken, teleurstellen en verlaten? Neen, Heere, dat zult Gij niet doen. Het tegendeel leert ons Uw Woord, en eveneens de Geest der aanneming tot kinderen en des geloofs, dien Gij ons geschonken hebt. En al zoudt Gij niet op ons vooral acht geven (wat verre zij), zult Gij niet het oog slaan op de kudde Uwer weide, om wier wil wij hier bijeen zijn? Uw wijnstok is het, dien Gij geplant hebt met Uw hand... Maar waarlijk in onszelf zijn wij in al deze dingen één en al duisternis, en de onbekwaamheid zelve om iets goeds van heilzame aard te bedenken, te willen of te volbrengen. Wijs Gij dan, o Heere, in dezen zware en hemelse arbeid ons den weg, dien wij veilig kunnen inslaan, zonder gevaar vervolgen en op gelukkige wijze alsmede met een zuivere consciëntie ten einde toe aflopen. Geef ons, die in den naam Uws Zoons zijn vergaderd, overeenkomstig Uw beloften, Uwen Geest, den Geest der waarheid, der wijsheid, der voorzichtigheid, der onderscheiding, des vredes en der liefde, als praeses, als leidsman en als leraar. Open de ogen onzes verstands, ontsteek den fakkel der zaligmakende kennis in ons, en leid ons in Uw waarheid, opdat wij aanschouwen de wonderen Uwer wet. Maak onzen wil vrij van alle aanklevende boosheid, wederspanning en halsstarrigheid. Buig en neig den wil tot die dingen, welke U welgevallig en aangenaam zijn. Wijd en heilig al onze begeerten te Uwen gunste, opdat wij niets bedenken, overleggen, willen, verlangen, uitspreken en besluiten dan wat met Uw Woord overeenstemt, U aangenaam en Uw kerk bovenal nuttig is. Ontsteek ons in ijver voor Uw eer, in ijver voor Uw geboden, in ijver voor Uw kostbare waarheid, in ijver voor Uw huis, in ijver voor den vrede en de eensgezindheid, welke Gij wilt... Laat niet toe, o Vader, dat wij ooit, zelfs een haarbreed, hetzij naar links, hetzij naar rechts, van dat doel zouden worden afgevoerd door enige vleselijke begeerte of door wereldlijke overwegingen. Geef dat wij altijd mogen bedenken, dat wij bezig zijn voor het aangezicht van U en van Uw heilige engelen.

Dit is de geest, in welken de synode haar werkzaamheden, ook voor wat de zaak der Bijbelvertaling betreft, heeft aangevat.

Uit: prof. dr. D. Nauta in 'De Statenvertaling 1637-1937, Haarlem 1937, pagina 11 en 12.

Uit de Belijdenis van Westminster, hoofdstuk 1

IX. De Schrift is zelf de onfeilbare richtlijn voor de Schriftuitleg. Als er daarom een vraag is over de echte en volledige betekenis van een Schriftgedeelte dat niet velerlei betekenis kan hebben maar slechts één, dan moet dit onderzocht en in het licht gesteld worden met behulp van andere Schriftgedeelten die duidelijker spreken.¹

1. Hand. 15:15-16; 2 Petr. 1:20-21.

DE GROTE CATECHISMUS VAN WESTMINSTER

Overgenomen uit 'Gewogen Woorden', Thera Tanis-Baars/prof. dr. A. Baars, de Banier Uitgeverij

OP DE AANVANG DES JAARS

JODOCUS VAN LODENSTEIN

Daar is het oude jaar verdwenen,
het nieuwe in zijn plaats verschenen,
en ik dezelfde die ik was,
daar duizend die 't met mij begonnen
(de draad huns levens afgesponnen)
in 't graf geworpen zijn tot as.

Mij heeft des Hemels wijze reden
door duizend rampen heen doen treden,
ter ere van Zijn heerlijkheid,
ten uitroep van Zijn wond're Name.
Duik! duik! mijn ziel, gij moogt u schamen
van dezes jaars nalatigheid.

het wijze Albestuur

*verneder u
wat in dit jaar verzuimd is*

(...)

Wel vijftig malen is gekomen
de dag dat ik en alle vromen
(ons dagelijks werk gestuttet) niet
en deden dan onz' ziel verluchten
in Woord en zang. Waar zijn de vruchten
die zulk een weldaad na zich liet?

*opgeschort
verademing geven*

tot gevolg moet hebben

Wat zijn de zaligende reden'
met hart en oren onbesneden
dit jaar onvruchtbaarlijk gehoord!
Die leerden boven alle zaken
mijn eigen wil en lust verzaken.
Waar is de kracht van zulk een woord?

preken

verloochenen

Wat waren al die zoete galmen
van zoveel lied'ren, zo veel psalmen
dan enkel galmen en geluid!
Wat zo veel beden, zo veel zuchten
dan ziele-loze stemgeruchten,
dan zuchten zonder weder-stuit?

melodieën

gegalm

*stemgeluiden
weerklink*

(...)

Mijn Schepper! die mijn zielekrachten
gemaakt, de rang van dag en nachten
gesteld hebt in het ronde jaar.
Maak, bid ik U, mijn ziel voorzichtig
dat ik mijn dage' en jaren wichtig
tot Uwen dienst zorgvuldig spaar.

*orde
het jaar rond
verstandig
jaren van betekenis
nauwgezet in Uw dienst stel*

Wilt Gij mij nog het leven lengen
en daag'lijks 't zoete zonlicht brengen
en voeden mij met spijs en drank.
Uit Uw hand wil ik 't al ontvangen
en door Uw Geest aan Uw dienst hangen,
mijn jaren al, mijn leven lang.

Dat heilzaam Woord doet mij na dezen
met aandacht horen, ijver lezen;
schem, Schepper, in mij meerder lust.
Aan zuchten, beden en gezangen
doet 't hart al zuchtend blijven hangen,
totdat het rust in U, zijn Rust.

*laat
met ijver*

(...)

Leer mij, Heer', kennen mijn verduren
in jaar, maand, weken, dagen, uren
en ogenblikken; dat ik ken
waar blik, uur, dag, week, maanden, jaren
al stillezwijgens henen varen,
totdat ik hier niet meer en ben.

*het vergaan van mijn levenstijd
ogenblik
geruisloos*

Jaar, maand, week, dag, uur, ogenblikken,
leer mij, mijn Vader, zo te schikken
dat ik des Hemels lere leer.
Ja, leer mij ware schatten garen
ten tijd dat tijd van maande' en jaren
in zalige eeuwigheid verkeer.

*in te richten
lessen
verzamelen
voor het ogenblik waarop
verandert*

"Morgengedachten" en "Avondgedachten" [2]

ds. W. Visscher,
Amersfoort

We staan opnieuw stil bij twee heruitgegeven dagboeken van Octavius Winslow: "Morgengedachten" en "Avondgedachten". Er ligt in deze dagboeken veel geestelijk onderwijs.

Een element dat belangrijk is in de boeken van Winslow is het praktische of bevindelijke karakter ervan. We weten dat de geloofsleer belangrijk is, maar Gods Kerk heeft de toepassing ervan in het hart nodig. Winslow schrijft: 'De Geest is de grote Overdrager van Christus naar de ziel. Hij plaatst Zich tussen de Fontein en de gelovige en is voornemens hem elke zegen te brengen, te voorzien in elke nood door de dingen uit Christus' Middelaarsvolheid te nemen en ze in onze zalige en heilige ervaring te brengen'. De Geest is de Toepasser van de zaligheid: 'O, laten we toch meer persoonlijk met de Heere Jezus handelen! Daar verlustigt Hij zich in. Het behaagt Hem, het verheerlijkt Hem. Hij nodigt ons te komen en Hem elke persoonlijke gewaarwording bekend te maken, iedere behoefte en elke smart voor Hem bloot te leggen, ieder geheim van ons hart aan Zijn hart toe te vertrouwen.'

Ijdele godsdienst

Met grote klem waarschuwt Winslow ervoor om het historisch geloof met het zaligmakend geloof te verwarren: 'Alleen een verlichting van het verstand of het historisch geloof aan de feiten van de Bijbel zal nooit de ziel buiten het bereik van de hel en binnen het gebied van de hemel brengen. Er is een gedaante van kennis zowel als een gedaante van godzaligheid. En allebei vormen ze een ijdele godsdienst, omdat ze buiten de levende godsdienst staan.'

Het is nodig om met een levend geloof met Christus verenigd te zijn: 'Is het een geloof dat de glans van de heerlijkheid van de eigen verdiensten heeft weggenomen en de hoogmoed van het verstand tot in het stof zag vernederd? Is het geworteld

Octavius Winslow

in Christus? Heeft het u enigermate veranderd in het tegenovergestelde van wat u eens geweest bent? Is Jezus dierbaar aan uw ziel? Is het de oprechte begeerte van uw hart om in alle omstandigheden ootmoedig te wandelen met God? Keer op keer benadrukt Winslow dat het moet gaan om een levende en bevindelijke godsdienst, het ware geloofsleven!

Christocentrisch

We belijden dat er voor de zaligheid maar één grond en één fundament is: Jezus Christus en Die gekruisigd. In deze dagboeken wordt dat benadrukt. Gods volk moet gebouwd worden op het enige fundament tot de zaligheid. Voortdurend legt Winslow er de nadruk op dat de grond der

zaligheid ligt in het volbrachte werk van de Heere Jezus. Christus is alles. Dat wordt onderstreept en geleerd.

Deze dagboeken zijn doortinteld van de heerlijkheid, de gewilligheid, de schoonheid en noodzakelijkheid van Christus voor de ziel: 'Zie opwaarts, o beproefde en verzochte ziel! Jezus is de Oorsprong en de Onderhouder. En eens zal Hij ook de Vol-einder van het geloof zijn. Alles wat u nodig hebt is in Hem. Eén blik - ook al is deze beneveld - op het kruis, één aanraking van Zijn kleet, al is het ook met een bevende hand, zouden u opheffen uit uw diepste diepten; zal uw zwaarste lasten verlichten, uw donkerste vooruitzicht verhelderen. En als u aan de oever van de doodsrivier zult komen, zal Hij u veilig door haar verheffingen heenvoeren en u op de zonnige, bloeiende oevers van Kanaän doen landen.'

Eerlijk onderwijs

Tegenover de rijkdom van Christus staat ook de diepe verlorenheid van de mens. Ook daarover geeft Winslow praktisch en helder onderwijs. 'Hoe kan ik weten of ik des Geestes ben, vraagt u? Wij antwoorden: aan uw voortbrengen van de vruchten van de Geest. Een gebroken hart vanwege de zonde, een diepe bewustheid van de verborgen kwaal van uw hart, een ootmoedige en verslagen geest, een volkomen verwerping van de menselijke gerechtigheid, een eenvoudig gelovig aannemen van de Heere Jezus en het smachten naar gelijkvormigheid met God. Dat zijn de blijken en de kenmerken van een vernieuwde geheiligde staat. Als u deze kenmerken enigermate in u kunt bespeuren, dan bent u des Geestes.'

Keer op keer benadrukt Winslow de noodzaak van de wedergeboorte en de inplanting van het goddelijke leven. Het is de Heilige Geest Die zondaren leidt in hun verlorenheid en hopeloosheid, maar Die ook brengt bij de Middelaar Gods en der mensen.

In deze twee dagboeken liggen diepe lessen voor Gods kinderen. Ook onbekeerden en bekommerden kunnen er veel in vinden. Ze maken jaloers en laten zien dat het goed is om de Heere te dienen!

(slot)

N.a.v. "Morgengedachten" en "Avondgedachten", Octavius Winslow, uitg. Van Wijngaarden, Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE Barneveld; resp. € 19,95 en 24,95, samen € 44,90 (prijzen nog geldig tot 31 december 2017). tel. 0342-417335.

Kerkorde en actualiteit

In de samenleving moet er ordening zijn. Zonder verkeersregels wordt het een chaos. Dat geldt ook in het kerkelijk leven.

ds. P. Mulder,
Geldermalsen

Zonder verkeersregels wordt het een chaos. Dat geldt ook in het kerkelijk leven.

In de kerk gaat het ten eerste om de eer des Heeren en de doorwerking van Zijn Woord. Daartoe is het werk van Christus' Geest van wedergeboorte en geloof onmisbaar. Daarbij is een geordend kerkelijk leven van groot belang. Want de Heere wil dat alles eerlijk en met orde zal toegaan.

De Heere regeert Zijn gemeente in de weg van de ambten. Bij dat leiding geven, is de kerkorde niet onbelangrijk. Want in het kerkelijk leven dienen de dingen op ordelijke wijze te gebeuren, volgens daartoe geldende regels en bepalingen.

DKO en actualiteit

In ons kerkelijk leven richten wij ons op de Dordtse Kerkorde, de DKO. Deze kerkorde is in 1619 opgesteld door de bekende synode van Dordrecht. Het zal duidelijk zijn dat er in onze tijd nadere regelingen nodig zijn in vergelijking tot de oorspronkelijke DKO. Deze zijn er ook gekomen in de loop van de jaren, met name in de laatste decennia. Regelingen voor het werk van deputaatschappen bijvoorbeeld. Ook regelingen voor de werkwijze van kerkelijke vergaderingen in bepaalde situaties. Als er

tuchtzaken aan de orde zijn: hoe moet dan gehandeld worden? Als er appel ingesteld wordt vanwege een kerkenraadbesluit en iemand beroept zich op de classis, hoe moet dan gewerkt worden? Binnen ons kerkelijk leven staan veel regelingen in de door de synode vastgestelde uitgave "In goede orde".

Steeds weer is het nodig dat over zulke zaken nagedacht wordt. Er moet voortdurend bezinning zijn of regelingen aanpassing en verbetering behoeven. Dat is binnen ons kerkelijk leven een van de taken van het deputaatschap Kerkrecht. Concreet heeft onze Generale Synode, die in januari van dit jaar is gesloten, aan dit deputaatschap opgedragen omtrent enkele zaken met nadere voorstellen te komen op de synode van 2019.

Bezinning en verandering

Ons deputaatschap is met dit werk doende. Daarbij wordt uiteraard ook gekeken of er lering te trekken is uit wat er in de actualiteit gebeurt. Een punt dat nadere aandacht krijgt, is de vraag naar een spoedprocedure. Nu is er op dit terrein best al een en ander mogelijk. Een classis kan snel in een extra zitting bijeenkomen.

Daarmee is er uiteraard niet meteen een uitspraak. Al met al heeft dit punt de aandacht en wordt er gekeken naar voorstellen tot verbetering. Die bezinning is er ook op andere concrete punten. Belangrijk is dat er steeds zorgvuldig gehandeld wordt. Daarom moeten eventuele wijzigingsvoorstellen via de Generale Synode lopen.

Een andere zaak die aandacht krijgt, is de DKO zelf. Sommige artikelen kunnen best wat herformulering gebruiken. Ook wordt er gekeken naar de taalkundige kant van de DKO. Leesbaarheid en duidelijkheid vragen aandacht. Ook hiervan geldt dat voorstellen voorbereid worden om aan de synode van 2019 voor te leggen.

Advies deputaten kerkrecht

Het is ook goed enige uitleg te geven bij een ander deel van het werk van het deputaatschap Kerkrecht. Door kerkenraden en andere kerkelijke vergaderingen wordt regelmatig advies gevraagd aan (een van de leden van) het deputaatschap Kerkrecht. Het is ook volgens het mandaat van het deputaatschap om in voorkomende gevallen in kerkordelijke zaken mee te denken met ambtelijke instanties. Vaak wordt een vraag voorgelegd aan een lid van het deputaatschap. Hij geeft dan zijn advies, uiteraard zonder alle leden van het deputaatschap daarover te raadplegen. Dat zou ook in allerlei situaties moeilijk gaan.

Verder is het zo dat het deputaatschap Kerkrecht niet inhoudelijk advies geeft. Er is slechts sprake van advisering in kerkordelijk opzicht. En dan is een advies uiteraard gebaseerd op die informatie die aan het deputaatschap verstrekt wordt. Het deputaatschap doet niet zelfstandig onderzoek naar achtergronden en feiten. Dat is een taak van de ambtelijke vergadering. Ook de inhoudelijke beoordeling en behartiging berust bij de ambtelijke vergaderingen. Dáár liggen immers de verantwoordelijkheden. Dat moet ook zo zijn, want er moet ambtelijk leiding gegeven worden.

Bij dit alles komt het er zo op aan dat we in de kerk op geestelijke wijze met elkaar en met de dingen omgaan. Als dat niet zo is, en als mensen niet goed met elkaar omgaan, dan geeft dat grote zorgen. Dan helpen de beste regels niet zoveel. Liefde, ootmoed en dienstbaarheid zouden onze drijfveren moeten zijn. Eerbiedig voor Zijn alwetend Aangezicht. Het gebed om de leiding des Heeren blijkt ook voor dit ambtelijk werk heel noodzakelijk.

Kerkelijk jaaroverzicht 2017

Wie zou van Jacob blijven staan?

Slagen troffen ons kerkelijk leven in 2017. Slagen in het zo plotseling weggenomen worden van geliefde ambtsbroeders, die we eigenlijk niet kunnen missen. 'Heere, HEERE, vergeef toch, wie zou er van Jakob blijven staan? Want hij is klein, zo moesten we bedelen met de profeet Amos (7:2 en 5). Bidden om licht en waarheid, wat toch voor mij persoonlijk en ambtelijk de redenen zouden kunnen zijn. En de vrees: zal ik de volgende zijn? Slagen waren er ook, in het aanschouwen van het gruis van Sion. In smart, schuld en schaamte moeten we állen ons hoofd buigen. Jacob heeft het immers verzondigd; Jakob heeft geen rechten. Hij blijft alleen over in de stille nacht van Pniël. Alleen met zijn schuld en alleen in zijn schaamte. Als de Heere in het gericht treedt, wie zal dan bestaan? Jakobs kracht blijkt klein te zijn en zijn getal is gering. Maar ondanks alles wat tegen hem getuigt, laat hij die onbekende 'Tegenstander' niet los: 'Ik zal U niet laten gaan, tenzij dat Gij mij zegent' (Gen. 32:26). Mogen we met name Gods kinderen oproepen om zó met de schuld en zorg van het kerkelijk leven te worstelen met Jakobs God? Aanhoudend en rechteloos te worstelen om zégen in plaats van de verdiende vloek. Er is toch een Ladder van Jakob? Van heel hoog komend, naar heel diep afdalend... Jakobs God verandert toch niet? Hij zegt tegen het huis van Jakob - en daar was wat aan de hand! - toch nooit: 'zoek Mij tevergeefs...?'

ds. L. Terlouw

ds. P. Melis

ds. J. van Belzen

Lege plaatsen

Niemand had aan het begin van dit jaar kunnen denken dat achtereenvolgens de broeders L. Terlouw, P. Melis en J. van Belzen zouden wegvallen. Hoewel we weten dat ieder mens broos is, waren er eerder zorgen over andere (geëmeriteerde) broeders in de bediening. Aangrijpend onverwacht werden drie genoemde dienaren des Woords van hun aardse post afgelost. Zij kregen door genade, ondanks alle menselijke ontrouw, het loon van een getrouwe dienstknecht.

Mijn trouwe vriend ds. L. Terlouw moest op 21 april het tijdelijke met het eeuwige verwisselen. Hij mocht de leeftijd van 63 jaar bereiken. Sinds juli 2015 was hij predikant van de gemeente Utrecht. Daarvoor diende hij de gemeente Barendrecht. Ds. Terlouw was sinds 2012 vakdocent aan de Theologische School, zendingsdeputaat (sinds 2006) en lid van het Deputaatschap Kerkrecht. Daarnaast heeft hij veel voor het jeugdwerk van onze gemeenten gedaan. Van 2005 tot 2013 was hij hoofdredacteur van het jongerenblad Daniël en sinds 2016 voorzitter van de Jeugdbond. Ds. P. Melis overleed op 22 april in de leeftijd van 67 jaar. Sinds 11 januari van dit jaar was hij verbonden aan de gemeente te

Oud-Beijerland. Daarvoor diende hij de gemeenten van Nieuw-Beijerland, Genemuiden, Veen en Ermelo. Daarnaast was hij sinds 2011 lid van het curatorium van de Theologische School en deputaat voor De Saambinder.

Ds. J. van Belzen, die sinds begin 2014 verbonden was aan de gemeente Oosterland, overleed op 29 augustus in de leeftijd van 53 jaar. Eerder diende hij de gemeenten van Veenendaal en Urk.

Enkele dagen voor het sterven van de broeders Melis en Terlouw kwam er ook rouw in het gezin van broeder C. Neele. Op 18 april overleed zijn vrouw N. Neele-van Delft onverwacht. De slag voor het gezin van onze ambtsbroeder is groot, temeer daar hijzelf na een tijdelijke opname in Nebo te Zwijndrecht kort daarvoor voor goed was opgenomen in verpleeghuis Salem te Ridderkerk. 'Aanschouw het verbond, want de duistere plaatsen des lands zijn vol woningen van geweld' (Psalm 74: 20).

In het verslagjaar gingen twee predikantsweduwen van ons heen. Mevrouw T.L. van den Noort-van de Velde, weduwe van de in 1976 overleden ds. G.J. van den Noort, overleed op 7 februari, in de ouderdom van 87 jaar. Op 13 november kwam er een einde aan de aardse loopbaan van mevr. E. Hakkenberg-van Arkel, weduwe van de in 1994 overleden ds. D. Hakkenberg. Zij mocht de leeftijd van 88 jaar bereiken.

Ook onder anderen die dienstwerk in onze gemeenten hebben mogen doen, vielen er weg. Het is helaas ondoenlijk om alle namen van (oud-)ambtsdragers hier te vermelden. Hoewel we niet genoeg kunnen waarderen hoe een ieder met eigen gaven de gemeente(n) diende. Daarom is de droefheid om hun verscheiden er niet minder om. Wel noemen we oud-evangelist L. Versteeg. Hij overleed op 6 december op

83-jarige leeftijd. Broeder Versteeg werkte op de posten Alkmaar en Tilburg.

Bij onze zustergemeenten in Noord-Amerika kwamen er ook lege plaatsen. Na een ziekbed van enkele maanden overleed op 1 april in de leeftijd van 56 jaar student G.E. Bron. Nog geen drie weken later stierf ds. P.L. Bazen uit Picture Butte (Canada). Hem was met ingang van 31 maart eervol emeritaat verleend. Zeer kort daarna, op 18 april, één dag vóórdat hij de leeftijd van 77 jaar zou bereiken, is hij overleden. Na een aantal jaren de eerste zendingspost van de Noord-Amerikaanse gemeenten te hebben bemand, in Bolivia, bekleedde hij het ambt van dienaar des Woords met als standplaats de gemeenten Picture Butte, Rock Valley en opnieuw Picture Butte.

Emeritaat

Enkele predikanten kregen in het jaar 2017 toestemming om met emeritaat te gaan. Zij doen een stap terug, al is er reden tot dankbaarheid dat ze ook na hun emeritering de gemeenten kunnen dienen door voor te gaan in de diensten. Het betrof de predikanten: Ds. B. van der Heiden die met ingang van 31 januari zijn werk beëindigde als pastor van de gemeente Alblasserdam. Eerder was hij verbonden aan de gemeenten Woerden, Hardinxveld-Giessendam en Kampen.

Ds. M. Karens te Werkendam heeft van de classis toestemming gekregen om met ingang van 10 januari 2018 zijn werk in zijn eerste en enige gemeente, die hij sinds september 1994 dient, neer te leggen.

Ds. C.J. Meeuse te Goes is op 1 oktober 2017 met emeritaat gegaan. Hiervóór was hij predikant van de gemeenten Rotterdam-Zuid, Vlaardingen, Nunspeet en Apeldoorn.

Ds. C.G. Vreugdenhil te Houten gaat m.i.v. 8 januari 2018 met emeritaat. In de loop van zijn ambtsperiode was hij zendingspredikant van de gemeente Zoetermeer en daarna was hij verbonden aan de gemeenten Vlissingen, Lelystad, Groningen en opnieuw Vlissingen. Elk van deze predikanten heeft niet alleen het werk in hun plaatselijke gemeenten gedaan, maar leverde ook een bijdrage aan het vele werk binnen het geheel van de gemeenten.

Zorgen onder emeritus predikanten

Verschillende broeders die in het verleden met emeritaat gingen, tobden met hun gezondheid. Ds. A. Moerkerken lijdt aan de ziekte

van Kahler. Hij is onder behandeling van een hematoloog, maar van verbetering is geen sprake.

Ds. M.J. van Gelder zag zich in juni genoodzaakt niet langer preekbeurten te vervullen. De gebreken van de ouderdom hebben hem tot deze beslissing genoopt. Ds. M. Mondria, die per 1 april 2016 met emeritaat is gegaan, heeft vanwege gezondheidsproblemen sinds juli 2017 niet meer kunnen preken. Een moeilijke beslissing!

Als gevolg van lichamelijke beperkingen kon ds. R. Kattenberg gedurende enige tijd geen preekbeurten vervullen. Inmiddels is hij weer in staat op zondag éénmaal voor te gaan in de dienst des Woords. Bijzonder is ook dat ds. G. Mouw, ondanks zijn zeer broze gezondheid, met regelmaat nog een keer per zondag in de gemeente(n) kan voorgaan. Dit geldt ook de 96-jarige ds. Mijnders.

Theologische School

Op 13 januari was het 90 jaar geleden dat de Theologische School aan de Boezemsingel te Rotterdam officieel geopend werd. In 1934 werd de school, die wel 'het schooltje' genaamd werd, gehuisvest aan de Westersingel. In 1949 werd de vestingsplaats weer de Boezemsingel. Door de achterliggende synode zijn er belangrijke besluiten genomen rond een plan van het curatorium voor een passend gebouw dat verbonden zal worden met het gebouw van de Theologische School. Daarin zal ook het documentatiecentrum van onze gemeenten worden gehuisvest. De gemeente te Rotterdam-C zal ook gebruik maken van dit gebouw. Om de plannen te realiseren heeft de kerkenraad van deze gemeente de bestaande kerk en de hierbij behorende grond voor één euro overgedragen aan de Theologische School. Het stemt tot dankbaarheid dat deze gemeente ook een bijdrage zal geven voor de uitvoering van dit plan. Tegelijk is het verdwijnen van een groot kerkgebouw dat voorheen vol zat met hoorders, reden tot droefheid.

In de samenstelling van het docententeam van de Theologische School zijn er in het achterliggende jaar belangrijke wijzigingen gekomen. Op 23 juni nam ds. A. Moerkerken afscheid als docent (vanaf 1981) en rector (sinds 1996). Tijdens een samenkomst in de Boezemsingelkerk met predikanten, curatoren, studenten en vrienden werd hier aandacht aan geschonken. Namens de predikanten overhandigde ds. G.

Ambtsjubilea predikanten

Zoals herhaaldelijk het geval is, was ook 2017 voor een aantal predikanten een jaar waarop men terug kon zien op een bijzonder aantal jaren ambtelijke dienst.

40 jaar
ds. R. Kattenberg

35 jaar
ds. G. Mouw

25 jaar
ds. W. Visscher

25 jaar
ds. J.B. Zippro

Clements een houtsnijwerk over het thema 'Ecce agnus Dei' (Zie het Lam Gods). Uitgeverij Den Hertog stelde ds. Moerkerken een exemplaar van diens nieuwe boek: 'Zonder enige twijfel' (over de Nederlandse Geloofsbelijdenis) ter hand. In zijn dankwoord zei ds. Moerkerken over de toespraken die vóór hem waren gehouden: 'Je zou bijna gaan denken: 'Uw knecht heeft veel goeds bij U gedaan.' Maar wat gelukkig. Zo staat het er niet. Daarom gaan we maar zingen: 'Gij hebt veel goeds bij Uwen knecht gedaan; Hem naar Uw woord gered uit al zijn noden.'

Ds. P. Mulder, die vanaf 2013 als vaste docent aan de school is verbonden, werd benoemd als nieuwe rector. Ds. B. Labee werd door het curatorium per 1 november benoemd tot vakdocent poëzie en liturgiek ter voorziening in de vacature die ontstaan is door het overlijden van ds. L. Terlouw. Tot het volgen van de lessen liet het curatorium vier mannen toe, te weten: J. Beens te 't Harde; M.L. Dekker te Nazareth (Israël), P.J. de Raaf te Rotterdam en L. van der Kuijl te H.I. Ambacht. Er werden ook vier kandidaten beroepbaar gesteld. De overige studenten werden bevorderd.

Beroepbaarstelling kandidaten

Door het curatorium van de Theologische School werden de hierna genoemde vier kandidaten na hun afsluitend examen beroepbaar gesteld. Elk van hen kreeg in Gods wijs beleid een gemeente, waar we zo van harte hopen dat God ze Zelf zal bevestigen en schragen. Het Godswerk blijkt immers uit de vruchten.

De weg van kandidaat E.J. Boudewijn leidde naar de gemeente te Barneveld-Centrum. De bevestiging vond plaats door ds. L. Blok. Kandidaat J.B. Huisman mocht zich als dienaar des Woords verbinden aan de gemeente te Ermelo. Hij werd tot zijn dienstwerk aldaar ingeleid door ds. P. Mulder.

Kandidaat J. de Kok nam de herdersstaf op in de gemeente te Westkapelle. Hij is de eerste predikant van die gemeente sinds haar instituering in 1921.

Kandidaat W. Mouw volgde de roeping op van de gemeente Opheusden en werd aldaar bevestigd door zijn vader, de emeritus predikant G. Mouw.

Jubilea gemeenten

Voor enkele gemeenten was 2017 een jaar waarin een historische mijlpaal mocht worden bereikt.

Zondag 30 april was het 75 jaar geleden dat de gemeente van Leerdam werd geïnstitueerd. Bij dit feit werd op die zondag stilgestaan in een door haar predikant J. Schipper geleide herdenkingsdienst. Ter gelegenheid van deze mijlpaal is een boek onder de titel "Een rots om in te wonen" verschenen.

Op 30 mei was het 75 jaar geleden dat de gemeente Amersfoort werd geïnstitueerd. Ter gelegenheid daarvan verscheen een door W. B. Kranendonk geschreven herdenkingsbundel, getiteld "Wij gedenken Uwer weldadigheid".

In de kerkdienst op Tweede Pinksterdag, 5 juni, mocht de Gereformeerde Gemeente te Moerkapelle haar 175-jarig bestaan herdenken, elke dienst geleid werd door haar pastor ds. W. Harinck. De kerkenraad heeft naar aanleiding van dit jubileum een door G. Roos verzorgd boek uitgegeven, getiteld "Vergeet geen van Zijn weldaden".

Op 31 juli was het 75 jaar geleden dat de gemeente Poortugaal werd geïnstitueerd. Vrijdag 25 augustus sprak ds. C.J. Meeuse t.g.v. dit jubileum over "Gemeente zijn in de 21^e eeuw". Tijdens de herdenkingsdienst op zondag 10 september bepaalde de consu-

Standplaatswisselingen predikanten

Verskillende predikanten wisselden van standplaats;

Ds. A. Schreuder van Rijssen-Zuid naar Beekbergen;
Ds. P. Melis van Ermelo naar Oud-Beijerland;
Ds. J. IJsselstein van Kampen naar Utrecht, als zendingspredikant;
Ds. D. de Wit van Barneveld-Centrum naar Borssele;
Ds. G.M. de Leeuw van Opheusden naar Grand Rapids (VS);
Ds. A. Vermeij van Nieuw-Beijerland naar Oosterend;
Ds. S.W. Janse van 's-Gravenpolder naar Rijssen-Zuid;
Ds. A. Verschuure van Scherpenzeel naar Capelle aan den IJssel-Middelwatering;
Ds. J. van Rijswijk van Aalburg naar Oud-Beijerland (bevestiging februari 2018).

lent van die gemeente, ds. H. Brons, de gemeente bij Zacharia 4:2 en 3. De gemeente Oosterend (Texel) bestaat op 26 december 50 jaar.

Samenvoeging gemeenten

Per 1 oktober zijn de gemeenten 's-Gravenhage en Scheveningen opgegaan in de fusiegemeente Den Haag-Scheveningen, die vanaf 1 januari a.s. zal samenkomen in het kerkgebouw in Den Haag. Beide gemeenten hebben hun laatste dienst als zelfstandige gemeente gehouden op 24 september. In de gemeente Den Haag, die als afdeling van de gemeente van Leiden is begonnen en in 1923 als zelfstandige gemeente is geïnstitueerd, ging ds. G.W.S. Mulder voor. Ds. J.B. Zippro deed dit in de gemeente Scheveningen.

Zorgen in gemeenten

Op het gezamenlijk verzoek van ds. G. Pater en de kerkenraad van de gemeente Ridderkerk besloot de classis Ridderkerk hem los te maken van deze gemeente. Inmiddels heeft hij een beroep aangenomen naar Ouddorp. Zodra de classis Ridderkerk de vrijmoedigheid heeft hem het gevraagde ontslag op grond van de aspecten als gebleken verzoening, rust en startbekwaamheid te verlenen, hoopt hij zich te verbinden aan deze gemeente. Vanwege trieste ontwikkelingen in de gemeente te Kruiningen hebben haar predikant G. Bredeweg, een ouderling en een groep gemeentelieden de Gereformeerde Gemeenten verlaten. Een scheur die alleen maar diep betreurd kan worden. Ds. Bredeweg gaat sinds zondag 19 november voor in de gestichte Vrije Gereformeerde Gemeente te Kruiningen.

Diversen

Verskillende ambtsdragers ontvingen

een koninklijke onderscheiding. Van de predikanten viel ds. M. Karens deze eer te beurt. Hij is benoemd tot ridder in de Orde van Oranje-Nassau. Dit vanwege zijn inzet voor het curatorium, het deputaatschap De Saambinder, de CGO, Dovenzorg en de Generale Synode.

Voor het eerst sinds het ontstaan van de Gereformeerde Gemeenten in 1907 vond op 3 november aan de Boezemsingel een contactbijeenkomst plaats voor de vrouwen van de (emeritus)predikanten, van de studenten en de predikantsweduwen. Zo'n 45 dames bezochten deze besloten bijeenkomst die als samenbindend en nuttig is ervaren.

De Bond van mannenverenigingen heeft zijn 25-jarig bestaan herdacht.

Gemeenten in Zuid-Afrika en Nieuw-Zeeland

De classis Utrecht is t.a.v. de gemeenten Randburg (Zuid-Afrika) en Carterton (Nieuw-Zeeland) door de Generale Synode aangewezen om in samenwerking met het deputaatschap Buitenlandse Kerken de taken die in de Dordtse Kerkorde aan de classis worden toegeschreven, te behartigen.

Ds. F. Mulder en ouderling J. Willemsen te Opheusden hebben kerkvisitatie gehouden in Randburg.

Uit het verslag van de werkzaamheden voor de gemeente Carterton, dat ds. W. Harinck, consulent van die gemeente aan de classis heeft aangeboden, blijkt dat kerkenraad en gemeente uitzien naar bezoekende predikanten om Woord en sacramenten te bedienen.

Maar eeuwig bloeit de gloriekroon op 't hoofd van Davids groten Zoon.

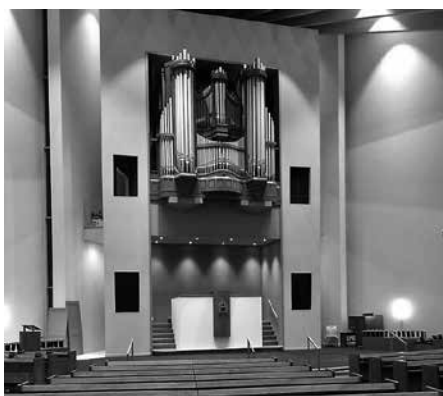
Dat waren de laatste psalmregels die afgevaardigden en belangstellenden op donderdagmiddag 26 januari zongen aan het einde van de slotzitting van de Synode 2016-2017. Voor de laatste keer waren de mannenbroeders in synodezitting bijeen geweest in de Westerkerk in Utrecht, de stad waar sinds 1944 bijna alle synodevergaderingen zijn gehouden. De volgende synode, die D.V. gehouden zal worden in 2019 zal in Gouda vergaderen.

De slotregels van de gezongen psalm zijn ook tot troost als we terugzien op een zeer bewogen kalenderjaar. De vele ingrijpende gebeurtenissen geven reden tot droefheid, rouw, veroetmoediging. Er is veel gebeurd. En tegelijk zal ieder moeten erkennen dat Jacobs God tóch nog steeds trouw gebleven is. Daarvoor willen we Hem oetmoedig erkennen.

v. A.
19-12-17

Hout en steen

Een nieuw kerkgebouw mocht in gebruik genomen worden ten behoeve van de gemeente Nieuw-Beijerland. Het in deze kerk geplaatste orgel is inmiddels ook officieel in gebruik genomen.

De gemeente Oostburg mocht een nieuw kerkorgel in gebruik nemen.

De gemeente Berkenwoude heeft het voornemen een nieuwe kerk te bouwen.

De gemeente Sliedrecht ziet zich genooddaakt haar kerkgebouw te doen vergroten.

Het plan van de gemeente Yerseke om een nieuwe, grotere kerk te bouwen verkeert in een vergevorderd stadium.

Pleegzorg en zorg voor elkaar [2]

Het gaat de Werkgroep Jeugdhulpverlening niet alleen om uitbreiding van het pleegzorgbestand. We mogen ons ook de vraag stellen: hebben we wel voldoende oog voor elkaar? Zijn we ons bewust van de zorgen en problemen die er leven in sommige gezinnen van onze gemeenten?

Deputaatschap
DMZ, werkgroep
jeugdhulpverlening

Bij een verstoorde verhouding tussen ouders en een jongere kan het nodig zijn om tijdelijk afstand te nemen van elkaar.

Het zou mooi zijn als deze artikelen tot een gesprek leiden in uw gezin. Bespreek dit eens met elkaar als ouders. Wat kunnen we concreet betekenen voor jongeren in nood? Voor dat gezin uit de gemeente waar de ouders zijn gescheiden. Of voor dat gezin waarvan de moeder alweer voor een periode moet worden opgenomen in een instelling. Gods Woord houdt ons voor: Heb acht op elkaar. Veel mensen denken dat uithuisplaatsing een doel op zichzelf is: Thuis gaat het niet meer, dus dan moet het kind maar ergens anders wonen. Echter, na uithuisplaatsing zal de eerste zorg zijn: wat is er nodig zodat het kind weer terug naar huis kan? De begeleiding zal erop gericht zijn om de eigen ouders te ondersteunen. Dat is niet altijd eenvoudig. Bij gedwongen uithuisplaatsing is er vaak weerstand bij ouders, waardoor het samenwerken met de hulpverlening niet gemakkelijk is. Bij een verstoorde verhouding tussen ouders en een jongere kan het juist nodig zijn om tijdelijk afstand te nemen van elkaar. De afstand kan dan helend werken in het weer toewerken naar herstel. Door te lang

met elkaar door te modderen kan er ook veel stuk gaan, wat misschien niet nodig was geweest. Wel is het belangrijk dat er spoedig duidelijkheid komt over de vraag of herstel van de relatie mogelijk is, of dat het een permanente uithuisplaatsing wordt. Soms is permanente uithuisplaatsing direct duidelijk. Bijvoorbeeld wanneer door blijvende beperkingen van de ouders de veiligheid van het kind niet kan worden gewaarborgd.

Pastorale zorg

Pleegouders zijn geen bijzondere mensen. Hun gezinnen zijn ook geen bijzondere gezinnen. Maar ze verdienen wel pastorale aandacht. Het wordt soms erg onderschat welke impact het heeft op een gezin wanneer er opeens iemand in het gezin aanschuift.

Bij een crisisplaatsing is het goed om hiervan de kerkenraad op de hoogte te brengen, zodat ambtsdragers mee kunnen leven. In een grote gemeente is het niet vanzelfsprekend dat de kerkenraad op de hoogte is van alle opvangmogelijkheden in gezinnen. Ook met betrekking tot

gastopvang is het fijn als de kerkenraad dat weet. Een kerkenraad kan op lokaal niveau, of samen met andere kerkenraden, een bijeenkomst organiseren om pleegouders met elkaar in contact te brengen. Of in overleg met deze doelgroep juist een avond beleggen voor aspirant-pleegouders.

Vergeet vooral de jongere zelf niet die in een vreemde gemeente terecht komt. Soms hoor je schrijnende verhalen van pleegkinderen die totaal niet meer in beeld zijn. Probeer er te zijn voor hem of haar. Wat kunnen ze een vragen hebben. Daarop hoeft u ook niet altijd een antwoord te hebben, maar wees wel beschikbaar voor hen. Breng zomaar eens een bezoekje aan huis, spreek met hen op de catechisatie of gewoon even op straat.

Vergeeten groep

Ouders van uithuisgeplaatste kinderen zijn ook vaak een vergeten groep. Hoeveel leed gaat er niet schuil bij ouders die hun kind alleen nog maar ontmoeten met een bezoeksregeling. Vaak zijn dat ouders die worstelen met de doopbelofte: 'Dit kind, als het tot zijn verstand zal gekomen zijn, waarvan gij vader en moeder zijt, in de voorzeide leer naar uw vermogen te onderwijzen, te doen en te helpen onderwijzen.'

Het zou goed zijn als zo'n ouder een adresje heeft waar hij (of zij) op een vertrouwde manier terecht kan met dit verdriet, waar zijn nood niet op straat wordt gebracht. Heeft deze zorg ook bij ambtsdragers de aandacht? Ouders van uithuisgeplaatste kinderen hebben vaak behoefte aan pastoraal contact. Alleen een luisterend oor kan al zo goed doen.

Met elkaar mogen we ons ook wel afvragen wat we hadden kunnen doen voor een gezin waarvan de kinderen uit huis moesten worden geplaatst. Zo'n ingrijpende maatregel komt meestal niet zomaar uit de lucht vallen. Er wordt vaak wel gepraat over zo'n gezin, maar wordt er ook een handreiking gedaan? Bijvoorbeeld door ouders wie het allemaal teveel wordt, te helpen en te ontlasten? Dat kan al door een ritje met een kind naar het zwembad of de zorgboerderij, of door de strijk een keer uit handen te nemen, of door eens een avondje op te passen, zodat de ouders ook weer toekomen aan elkaar en even kunnen bijtanken.

Veel jongeren zijn in nood. Hun ouders vaak ook. Blijven we aan hen denken? Kun(t) u/jij misschien wat voor hen betekenen?

(slot)

Een verloren sieraad

N. Verheul-Cijsouw, Alblaserdam

Het is vroeg in de morgen. Anne pakt haar kleren en trekt ze aan. Een dikke, paarse trui, lekker warm. Die draagt ze graag.

Met mama leest Anne uit de Bijbel. Samen bidden ze. Daarna gaat Anne naar beneden. Na het ontbijt kan Anne naar school.

In de klas ziet ze Maaïke. 'Ha Anne, wat heb jij nou voor trui aan?' roept Maaïke. Anne ziet de lelijke blik in de ogen van Maaïke. Het doet pijn vanbinnen.

Elke dag trek je kleren aan. Je bedekt jezelf daarmee. Dat is nodig. Voor de hoge, heilige God en voor de mensen.

In het paradijs droegen Adam en Eva het kleed van Gods beeld. Heilig, zuiver en

eerlijk. Maar dat mooie, goede beeld zijn Adam en Eva kwijtgeraakt. Jij ook. Door zonde en ongehoorzaamheid. Zoals een sieraad, of gouden kroon die je verloren bent. Je heerlijke kroon is omgekeerd, of verwoest. Nu sta je naakt voor God, zonder dat heerlijke beeld. In je zonde en schaamte.

Als je daar iets van ziet, kijk je ook anders naar kleren. Bij jezelf en bij de ander. Je zult anderen er niet mee plagen, zoals Maaïke. Of er juist mee willen opschepen. Wat je aantrekt, is dan niet zo belangrijk. Als het maar netjes is en past bij een jongen, of bij een meisje. Met je kleren laat je zien wat er in je hart leeft. Zoek in je kleding Gods eer en niet je eigen eer.

De kleren van Gods kinderen kunnen op aarde zo verschillend zijn. Dat is in de

hemel niet meer zo. Johannes ziet daar Gods kinderen bekleed met lange, witte kleren. Die zijn gewassen in het bloed van het Lam, Christus (Openb. 7:14). Dat bloed reinigt hen van alle zonde. Gods kinderen ontvangen daar de kroon van de heerlijkheid. Ze werpen die aan de voeten van het Lam. Hij is alle eer waard.

een trouwe dienstknecht van God

vervolgverhaal

51

MAARTEN LUTHER

H. van Dam

Als Luther in Eisleben aankomt, schrijft hij een brief aan Käthe om haar gerust te stellen. Daarna spreekt hij lang met de twee graven. De problemen worden opgelost.

Dan schrijft Luther weer een brief aan Käthe. Aan het eind van de brief schrijft hij: 'Nu zullen we afwachten en zien wat God doet'. Tegen zijn vrienden zegt hij: 'Ik ben hier in Eisleben geboren en gedoopt. Misschien moet ik hier ook sterven'.

Het is enkele dagen later. Plotseling krijgt Luther het 's avonds erg benauwd. De dokter wordt geroepen. Niemand denkt aan de dood. Maar Luther zelf wel.

Midden in de nacht krijgt hij weer een hevige benauwdheid. Zijn vrienden horen hem zeggen: 'Ik dank U, God, Vader van onze Heere Jezus Christus, dat U mij Uw lieve Zoon hebt geopenbaard. Ik heb in Hem geloofd, Hem liefgehad en ik heb Hem gepredikt'.

Dan horen ze hem nog drie keer bidden: 'Vader, in Uwe handen beveel ik mijn geest'. Nog een laatste zucht. Luther sterft. De trouwe knecht van God gaat naar het Vaderhuis hierboven. Om daar zijn Koning, Die voor Hem stierf, eeuwig te loven en te prijzen.

Het lichaam van Luther wordt naar Wittenberg vervoerd. Een menigte van bedroefde mensen gaat mee. Overal worden de doodsklokken geluid. Als een laatste groet...

Als de stoet in Wittenberg aankomt, staat een lange rij van wagens en mensen bij de poort al te wachten. De dode wordt naar de Slotkerk gereden. Duizenden bedroefde mensen volgen. Naast de preekstoel, waarop hij zo vaak gepreekt heeft, wordt de grote hervormer begraven.

De grote hervormer?

Ja, maar toch... Weet je hoe hij zichzelf noemde? Dat stond op een stukje papier, dat ze na zijn dood gevonden hebben: 'Wij zijn bedelaars. Dat is waar!'

Maarten Luther had van zichzelf niets. Hij had iedere dag de Heere nodig. De grote hervormer was een arme bedelaar. Tot aan zijn dood toe.

(slot)

Boekennieuws

"Niemand heeft ons méér lief", dr. W. Verboom; uitg. De Banier, Apeldoorn; 115 pag.; € 9,95.

Niemand heeft ons méér lief

Dr. W. Verboom behandelt in dit boekje de heilsfeiten. Bij de heilsfeiten denkt hij aan 'datgene wat God gedaan heeft om verloren zondaren te doen delen in Zijn heil' (pag. 11). Het boek benadert de heilsfeiten vanuit een bijzondere invalshoek, namelijk vanuit de wijze waarop deze ter sprake komen in de belijdenisgeschriften van de Kerk. Behandeld worden de geboorte van de Heere Jezus, Goede Vrijdag, Pasen, Hemelvaart, Pinksteren en de Wederkomst. Nagegaan wordt hoe de belijdenissen van de Vroege Kerk daarover spreken (de Apostolische Geloofsbelijdenis, de Belijdenis van Nicea en de Geloofsbelijdenis van Athanasius). De belijdenissen van de Reformatie komen aan de orde (de Grote en Kleine Catechismus van Luther, de Augsburgse Confessie, maar ook de Gereformeerde confessies: de Catechismus van Calvijn, de Nederlandse Geloofsbelijdenis, de Heidelbergse Catechismus en de Dordtse Leerregels).

Het boekje reikt heel veel waardevol materiaal aan. Het is een goede gedachte geweest van de auteur om de gegevens uit onze prachtige kerkelijke belijdenissen over de heilsfeiten eens op een rij te zetten. De schrijver is erin geslaagd aan te tonen welke belangrijke en overheersende plaats de heilsfeiten innemen in de belijdenisgeschriften van de Kerk. Hieruit blijkt eens te meer hoe door en door schriftuurlijk onze confessies zijn!

Een enkel punt van kritiek: soms spreekt de beeldspraak van de schrijver mij niet zo aan: we moeten de liefdevolle wijze waarop Christus de Zijnen na Zijn Hemelvaart naar Zich toetrekt liever niet vergelijken met de manier waarop het strakke touw van een vlieger hoog in de lucht trekt aan de handen van de spelende kinderen (blz. 71). Ook vraag ik me af of de schrijver bij de bekende woorden uit 1 Timotheüs 2:4 ('God wil dat alle mensen zalig worden') wel de juiste exegetische voor ogen heeft (blz. 106). Waardevol is dat de schrijver benadrukt dat er zonder recht geen verzoening mogelijk is (blz. 47).

Aan het einde van het boek worden naar aanleiding van elk heilsfeit enkele gespreksvragen gesteld, wat de leesbaarheid bevordert.

ds. A. Moerkerken, Capelle aan den IJssel

"Woorden van wijsheid voor onderwijsgevenden", ds. G.J. van Aalst; uitg. De Banier, Apeldoorn, 110 blz., € 9,95.

Woorden van wijsheid voor onderwijsgevenden

Uitgeverij De Banier brengt mooie cadeauboekjes op de markt in de serie "Woorden van wijsheid voor...". Aan de hand van een gepaste Bijbeltekst zijn korte doordachte en doorleefde overdenkingen geschreven.

In dit deeltje schrijft onze geliefde broeder en leermeester ds. G.J. van Aalst over thema's die onderwijsgevenden zullen aanspreken. In fijnbesnaarde miniatuurtjes zet hij aan het denken, onder meer over gezag, het gebed, over grenzen stellen, kostbare (les!) tijd, verschil in gaven, digitalisering versus 'het geloof is uit het gehoor'. En: 'Liefde is niet soft. Liefde is eerlijk. Maar ze zoekt zichzelf niet'. De stukjes hebben diepgang.

Het uitgangspunt is dat onderwijsgevenden een belangrijke schakel vervullen tussen de generaties. De Heere zegt dat Hij Zijn Naam 'van kind tot kind' zal voortplanten. Van groot belang is dan wat leraren doorgeven, in woord en voorbeeld. Wat dragen ze bij aan de wezenlijke vorming van onze kinderen en jongeren? Hoe zullen de leerlingen zich later hun lessen herinneren? Dienen ze het onderwijs met hart en ziel? Proeven de jongens en meisjes iets van oprechte liefde en bewogenheid, oprechtheid en zelfverloochening? Het is nodig om als leraar zelf leerling te mogen zijn van de grote Leraar ter gerechtigheid, de Heere Jezus Christus. Zaligmakend Geesteswerk maakt ootmoedig en afhankelijk 'als een kindeke'.

Als ervaren onderwijsman kent ds. Van Aalst de weerbarstige praktijk. Steeds klinkt ook iets door van het bewogen hart van een liefhebbende vader en grootvader: 'Ik heb geen meerdere blijdschap dan hierin dat ik hoor dat mijn kinderen in de waarheid wandelen' (3 Joh: 4). Er klinkt goede raad: 'Vertel maar Wie de Heere (...) wil zijn voor Zijn ellendig volk. Hoe goed het is om deze God (jong!) te zoeken en te vrezen. Laat het maar horen. Daar krijg je nooit veroordeling op'. Kerkenraad, doe dit 'kleinood' eens cadeau aan de onderwijsgevenden van de school waarop uw doopleden(!) gevormd worden, met een hartelijk briefje erbij. Als blijk van waardering en als ondersteuning van onze gezamenlijke verantwoordelijkheid als kerk en school.

ds. H.A. van Zetten, Benthuizen

Kerknieuws

BEROEPINGSWERK

Beroepen:

Te Dordrecht,
ds. D.W. Tuinier te Waarde;
Te Middelburg-Zuid,
ds. J. van Laar te Rijssen-West;
Te Nieuwerkerk (Zld),
ds. C. Sonneveld te Krabbendijke;
Te Picture Butte (Alberta, Canada),
ds. C. van Krimpen te Yerseke;
Te Terwolde-De Vecht,
ds. H.A. van Zetten te Benthuisen;
Te Sheboygan (Wisconsin, VS),
ds. F. Mulder te Rhenen.

Bedankt:

Voor Barendrecht,
ds. H.A. van Zetten te Benthuisen;
Voor Leiderdorp,
ds. G.W.S. Mulder te Zoetermeer;
Voor Middelharnis,
ds. B. Labee te Veenendaal;
Voor Ridderkerk-Slikkerveer,
ds. A.T. Vergunst te Waupun (Wisconsin, VS);
Voor Urk,
ds. C.A. van Dieren te Rijssen-Noord.

VERGADERING CLASSIS DORDRECHT

De classis Dordrecht hoopt op woensdag 17

januari in vergadering bijeen te komen. Locatie: kerkgebouw van de Gereformeerde Gemeente te Werkendam. Aanvang 19.30 uur.

Namens de roepende kerk,
kerkenraad Gereformeerde Gemeente Dordrecht

MUTATIES KERKELIJK JAARBOEK 2017

* Pag.172, gemeente DIRKSLAND.

Het nieuwe adres van ds. K. Boeder is: Mozartsingel 4, 3247 EL Dirksland.

* Pag. 327, gemeente POEDEROIJEN.

M.i.v. 1 januari is belast met het regelen van preekbeurten: H. den Hartog, Herman de Ruijterstraat 36, 5307 VL Poederrijen, tel. (0418) 672843, e-mail: h.den.hartog@kliksafe.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 31 DECEMBER 2017 OUDEJAARSDAG

Aagtekerke 9.30 en 19.00 uur ds. A.P. Baaijens;
Aalburg 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk;
Aalst 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 16.30 uur ds. B. van der Heiden; Amersfoort 9.30 en 16.30 uur ds. W. Visscher; Apeldoorn 10.00 en 16.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 16.30 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 en 19.00 uur ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuisen 9.30 en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 en 15.00 uur ds. J.S. van der Net; Bodegraven 10.00 uur ds. W. Silfhout en 16.00 uur ds. W.A. Zondag; Borssele 9.30 en 18.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 en 16.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 en 18.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 en 16.30 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 18.00 uur stud. H.J. Agteresch; De Valk-Wekerom 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; Den Haag-Scheveningen 15.30 uur ds. W. Harinck; Deventer 15.00 uur ds. J.B. Huisman; Dirksland 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 9.30 en 15.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Dordrecht 10.00 uur ds. J. Driessen en 16.30 uur ds. W. Silfhout; Ede 9.30 en 16.00 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; Enkhuizen 16.00 uur ds. G. Heijkamp; Enschede 15.00 uur ds. A. Schreuder; Enter 15.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 en 18.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden

9.30 en 19.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 en 18.00 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 en 16.00 uur ds. L. Blok; Gouda 9.30 en 16.30 uur ds. G. Clements; Goudswaard 10.00 uur ds. A.T. Huijser; 's-Gravenzande 15.00 uur ds. H.A. van Zetten; Groningen 10.00 en 16.00 uur ds. J.B. Zippro; Haamstede 14.30 uur ds. D.W. Tuinier; Hardinxveld-Giessendam 18.00 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. G.J. van Aalst en 16.30 uur ds. M.H. Schot; Hilversum 16.00 uur ds. P. Mulder; Hoedekenskerke 14.30 uur ds. A.J. de Waard; Hoofddorp 19.00 uur ds. G.J.N. Moens; Hoogvliet 16.30 uur ds. J. Driessen; Houten 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 17.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kampen 9.30 en 15.30 uur stud. M. Blok; Kamperland 14.30 uur ds. D. de Wit; Kapelle-Biezeling 16.30 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 9.30 uur ds. M.H. Schot en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; Kortgene 14.30 uur ds. C.J. Meeuse; Krabbendijke 9.30 en 18.00 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 en 16.30 uur ds. C. van Ruitenburg; Leerdam 10.00 en 18.00 uur ds. J. Schipper; Leiderdorp 18.00 uur ds. J.S. van der Net; Lelystad 18.30 uur stud. M. Blok; Lisse 10.00 en 16.00 uur ds. G.J.N. Moens; Marknesse 19.00 uur ds. A. Schot; Meliskerke 9.30 en 14.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 en 18.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Middelburg-Zuid 18.30 uur ds. G.J. Baan; Moerkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. W. Harinck; Naaldwijk 16.00 uur ds. G.W.S. Mulder; Nieuwdorp 9.30 en 18.30 uur

ds. A.J. de Waard; Nijkerk 9.30 en 18.30 uur ds. J.W. Verweij; Nisse 14.30 uur ds. C. Sonneveld; Nunspeet 9.30 en 15.00 uur ds. A. Schot; Ooltgensplaat 14.30 uur ds. K. Boeder; Oostburg 14.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Oosterend 10.00 en 16.30 uur (herdenking 50-jarig bestaan gemeente) ds. A. Vermeij; Oosterland 10.00 en 14.30 uur stud. H.J. Agteresch; Oostkapelle 17.00 uur ds. S. Maljaars; Opheusden 10.00 en 17.30 uur ds. W. Mouw; Oude-Tong 10.00 uur ds. A.J. Gunst; Poederrijen 19.00 uur ds. B. Labee; Poortugaal 19.00 uur ds. H. Brons; Puttershoek 10.00 uur ds. C. Harinck en 19.00 uur ds. M.H. Schot; Rhenen 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; Ridderkerk 19.00 uur ds. A. Verschuure; Ridderkerk-Slikkerveer 15.30 uur ds. A.T. Huijser; Rijssen-Noord 9.30 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 en 18.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; Rilland-Bath 14.00 uur ds. G.J. Baan; Rotterdam-Alexanderpolder 10.00 uur ds. H. Paul; Rotterdam-Centrum 19.00 uur ds. C. van Ruitenburg; Rotterdam-Zuidwijk 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Scherpenisse 9.30 en 18.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Scherpenzeel 15.00 uur ds. F. Mulder; Sint Annaland 14.00 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Sint Philipsland 14.30 uur ds. P.D. den Haan; Slidrecht 18.00 uur ds. A.T. Huijser; Soest 19.00 uur ds. W. Visscher; Spijkenisse 19.00 uur ds. W. Silfhout; Stolwijk 10.00 en 19.00 uur ds. G. Hoogerland; Terneuzen 15.30 uur ds. A.P. Baaijens; Terwolde - De Vecht 14.30 uur

(H.D.) ds. J. van Laar; Tholen 10.00 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; Tricht-Geldermalsen 10.00 en 18.30 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 en 16.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Veen 9.30 en 18.00 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 en 16.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 en 16.30 uur ds. H. Brons; Vlissingen 9.30 en 16.00 uur ds. G.J. Baan; Waarde 9.30 en 18.00 uur ds. D.W. Tuinier; Waardenburg 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; Wageningen 10.00 en 18.30 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 en 18.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; Wierden 15.00 uur ds. S.W. Janse; Woerden 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 18.30 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 14.00 uur ds. C. van Krimpen; Yerseke 9.30 en 18.00 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 en 18.30 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 en 18.30 uur ds. G.W.S. Mulder; Zwijndrecht 9.30 uur ds. W.J. Karels; Zwolle 15.00 uur ds. G. van Manen.

MAANDAG 1 JANUARI 2018 NIEUWJAARSDAG

Aagtekerke 9.30 uur ds. A.P. Baaijens; Aalburg 9.30 uur ds. J. van Rijswijk; Alblasserdam 10.00 uur ds. B. van der Heiden; Apeldoorn 10.00 uur ds. R.A.M. Visser; Barendrecht 10.00 uur ds. J. Mijnders; Barneveld-Centrum 9.30 uur ds. E.J. Boudewijn; Beekbergen 10.00 uur ds. A. Schreuder; Benthuizen 9.00 uur ds. H.A. van Zetten; Berkenwoude 10.00 uur ds. H. Paul; Bodegraven 10.00 uur ds. J. Driessen; Borssele 9.00 uur ds. D. de Wit; Boskoop 9.30 uur ds. J.J. Tanis; Brakel 10.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; Capelle a/d IJssel-Middelwatering 10.00 uur ds. A. Verschuure; Capelle a/d IJssel-West 10.00 uur ds. A. Moerkerken; De Valk-Wekerom 9.30 uur ds. B.J. van Boven; Dirksland 10.00 uur ds. K. Boeder; Doetinchem 10.00 uur ds. A.B. van der Heiden; Ede 9.30 uur ds. M. Joosse; Elspeet 10.00 uur ds. G. van Manen; Emmeloord 10.00 uur ds. P.G.

Heijkamp; Enkhuizen 9.30 uur ds. G. Heijkamp; Enter 10.00 uur ds. R. Kattenberg; Ermelo 9.30 uur ds. J.B. Huisman; Genemuiden 9.30 uur ds. C. Hogchem; Goes 9.30 uur ds. C.J. Meeuse; Gorinchem 10.00 uur ds. L. Blok; Gouda 10.00 uur ds. G. Clements; Groningen 10.00 uur ds. J.B. Zippro; Hardinxveld-Giessendam 9.30 uur ds. W.J. Karels; Hendrik-Ido-Ambacht 10.00 uur ds. M.H. Schot; Houten 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil; Kapelle-Biezeling 10.00 uur ds. C. Harinck; Klaaswaal 10.00 uur ds. G.J. van Aalst; Kootwijkerbroek 10.00 uur ds. G. Beens; Krabbendijke 9.30 uur ds. C. Sonneveld; Krimpen a/d IJssel 9.30 uur ds. C. van Ruitenborgh; Kruijningen 9.30 uur stud. G.P. van Nieuw Amerongen; Leiderdorp 10.00 uur ds. J.S. van der Net; Lisse 10.00 uur ds. G.J.N. Moens; Meliskerke 9.30 uur ds. S. Maljaars; Middelburg-Centrum 9.30 uur ds. J.M.D. de Heer; Moerkapelle 9.30 uur ds. W. Harinck; Nieuw-Beijerland 10.00 uur stud. H.J. Agteresch; Nieuwdorp 9.30 uur ds. A.J. de Waard; Nieuwer ter Aa 9.00 uur ds. W.A. Zondag; Nijkerk 9.30 uur ds. J.W. Verweij; Nunspeet 9.30 uur ds. A. Schot; Oosterend 10.00 uur ds. A. Vermeij; Opheusden 10.00 uur ds. W. Mouw; Rheden 10.00 uur ds. F. Mulder; Rijssen-Noord 9.30 uur ds. C.A. van Dieren; Rijssen-West 9.30 uur ds. J. van Laar; Rijssen-Zuid 9.30 uur ds. S.W. Janse; Rotterdam-Centrum 10.00 uur ds. W. Silfhout; Sliedrecht 10.30 uur ds. A.T. Huijser; Soest 9.30 uur stud. M. Blok; Stolwijk 10.00 uur ds. G. Hoogerland; Tricht-Geldermalsen 10.00 uur ds. P. Mulder; Uddel 10.00 uur ds. G. Mouw; Utrecht 10.00 uur stud. H.E.P. Fortuyn; Veen 9.30 uur ds. E. Bakker; Veenendaal 9.30 uur ds. B. Labee; Vlaardingen 10.00 uur ds. H. Brons; Vlissingen 10.00 uur ds. G.J. Baan; Waardenburg 10.00 uur ds. G. Pater; Wageningen 10.00 uur ds. H. van der Heiden; Werkendam 10.00 uur ds. M. Karens; Westkapelle 9.30 uur ds. J. de Kok; Woerden 11.00 uur ds. W.A. Zondag; Wolphaartsdijk 11.15 uur ds. D. de Wit; Yerseke

9.30 uur ds. C. van Krimpen; Zeist 10.00 uur ds. J.J. van Eckeveld; Zoetermeer 10.00 uur ds. G.W.S. Mulder.

WOENSDAG 3 JANUARI 2018

Middelharnis 19.30 uur ds. A. Schot.

ZATERDAG 6 JANUARI 2018

Utrecht 14.30 uur (sluiting kerkgebouw) ds. W.A. Zondag.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 31 DECEMBER 2017 OUDEJAARSDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Amsterdam (Looiersgracht 70) 17.00 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 16.00 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 en 16.30 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 en 18.30 uur evang. H.J. van den Boogaart.

MAANDAG 1 JANUARI 2018 NIEUWJAARSDAG

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2, Alkmaar) 10.00 uur evang. G. Baan; Emmen (Prinsesselaan 6 I) 9.30 uur evang. C. van Drunen; Leeuwarden (Achter de Hoven 2c) 9.30 uur evang. S. de Visser; Merksem (Jaak de Boeckstraat 21-23, Merksem) 10.00 uur evang. A. van Setten; Tilburg (Offenbachstraat 105) 10.00 uur evang. H.J. van den Boogaart.

Voor alle in dit nummer genoemde toekomstige data geldt:

INDIEN DE HEERE WIL EN WIJ LEVEN

Advertenties

Psalm 33:10, berijmd

De vele blijken van belangstelling en medeleven, zowel persoonlijk als schriftelijk, na het overlijden van mijn innig geliefde moeder, schoonmoeder, onze lieve oma en omi

Everdina Hakkenberg-van Arkel

hebben ons in ons verdriet heel goed gedaan.
Wij zeggen u hiervoor hartelijk dank.

M.J. Zippro-Hakkenberg
J.B. Zippro
Kinderen en kleinkinderen

Haren (Gn), december 2017

Wij wensen familie, vrienden, bekenden, ambtsbroeders en studenten Gods onmisbare zegen toe voor het nieuwe jaar 2018.

Fam. ds. K. Boeder

Familie, vrienden en bekenden, 's Heeren onmisbare zegen voor DV het nieuwe jaar toegewenst.

G. van Gorp-Witte,
Havenweg 31, 4455 AM Nieuwdorp

Wederzijds 's Heeren ondersteunende, vertroostende en zaligmakende genade voor het nieuwe jaar toegewenst.

ds. J.M. Kleppe

Autisme Coaching Susiane

- Coaching in de thuissituatie voor alle leeftijden
- Coaching in een groep door middel van een workshop

Bel vrijblijvend 06-37184149

www.AutismeCoachingSusiane.nl

VAN STAVEREN

begravenisverzorging

Met aandacht, zorg en respect

Dag en nacht bereikbaar (0172) 23 33 38

Wij verzorgen alleen begravenissen

Vraag geheel vrijblijvend het boekje "Mijn Laatste Wens".
www.vanstaverenbegravenisverzorging.nl

In de knop gebroken

Reformatorische vereniging voor ouders bij wie tijdens de zwangerschap of kort na de geboorte kind(eren) zijn overleden
www.indeknopgebroken.nl tel. 06 - 49 499 499

Welkom op onze site!
Ruim 40.000 boeken op:
www.derooboeken.nl

Zojuist verschenen:

'Gods hand over de burg - de burg gedragen' deel 2 (1918-1951) door W.M. Sturm

In dit tweede deel wordt de lezer meegenomen in de tijd van de crisisjaren, WO II en de wederopbouw. Bovenal blijkt hoe de Heere heeft gewerkt. Voorzien van talrijke bronnen en illustraties, 384 pagina's.

- deel 2 kost € 27,50 inclusief verzendkosten
- deel 1 is ook nog verkrijgbaar voor € 17,50 inclusief verzendkosten
- setprijs van deel 1 en 2 bedraagt € 42,50 inclusief verzendkosten

U kunt het boek (de boeken) bestellen door het bedrag van uw keuze over te maken op rekening van de Penningmeester Ger. Gem. Middelburg-C., NL 61 RABO 0385323115 **met vermelding van uw naam en adres, gedenkboek deel 2 en/of 1.** Voor vragen: herdenkingsboekmiddelburg@gmail.com

LEVERBAAR

Octavius Winslow

Morgengedachten deel 1

van € 24,95 nu voor € 19,95

Avondgedachten deel 2

van € 29,95 nu voor € 24,95

SAMEN VAN € 54,90 NU VOOR € 44,90

Uw voordeel = € 10,00

Geldig tot 31-12-2017 (franco)

WB Boekhandel Uitgeverij van Wijngaarden

Vliegersvelderlaan 15, 3771 XE Barneveld
Tel. 0342-417 335 / 06-2230 6378

kina
begravenisverzorging

D.W. Schipper

010-458 31 12

Capelle a/d IJssel

J. Kooijman

0182-58 39 32

Gouda

Dag en nacht bereikbaar

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

ES Vakanties
Vakanties in eigen sfeer

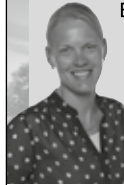
OOSTENRIJK, vanaf €495,- huurt u een **stacaravan op gezinscamping**.

Recreatieteam, kerkdiensten, zon, water en bergen. Info: 055-3030083
www.es-vakanties.nl

SELECTIE HERENKOSTUUMS,
COLBERTS EN WINTERJASSEN
HALVE PRIJS
KLEIN KLEDING
SLIEDRECHT - ZIERIKZEE

9e BETUWSE MANNENZANG
Grote of St. Maartenskerk in Tiel
D.V. vrijdag 2 februari 2018, 19:30 uur
Niet-ritmische psalmzang met
bovenstem, orgel en trompetten!
Toegang uitsluitend mannen
Info: www.betuwsebovenstemgroep.nl

HULP NA EEN ongeval

Bent u slachtoffer van een ongeval? Heeft u hierdoor schade? DB Letselschade kan u geheel kosteloos begeleiden bij het verhalen van uw schade.

db-letselschade.nl
0252-701108

T.h.Frankrijk Gîtes 2-8p. B&B,
in omgev. Brocantes, meren, hist. steden,
voor-/naseizoen 55+ korting
www.evenfransleven.nl

Ben jij
Verpleegkundige?

Solliciteer dan via
werkenbij.cedrah.nl

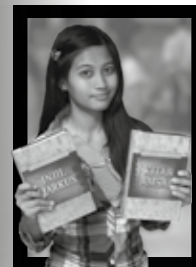

Oudejaars-Samenzangavond
RHENEN - CUNERAKERK
D.V. zaterdag 30 december
19.30 uur / Toegang vrij !
Organist: Pieter Heykoop
Leiding: ds. W. Mouw
(kerk verwarmd!)

STICHTING VRIENDEN VAN

de Matthew Henry

"Verstaat gij ook hetgeen gij leest?"

U kent de Matthew Henry als eenvoudig en pastoraal getoetst. Help mee de rijke inhoud van deze Bijbelverklaring ook voor de miljoenen christenen in Indonesië toegankelijk te maken, in hun eigen taal.

Steun het vertaalproject met uw gift!
IBAN NL68 RABO 0143 0706 30

info@vriendenvandemathewhenry.nl
www.vriendenvandemathewhenry.nl

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland

Reformatrice Psychologenpraktijk Nederland biedt identiteit bewuste behandeling en begeleiding en psychologisch onderzoek aan volwassenen, jongeren en kinderen met psychosociale en psychologische vragen en problemen.

Ohmweg 1g, 2952 BD Alblasserdam
078 - 69 32 808 of info@rpnederland.nl
Bezoek onze website voor meer informatie, de tarieven en aanmelding.
www.rpnederland.nl

Identiteitsbewust • Persoonlijk • Vertrouwelijk • Doelgericht

CHRISTELIJKE BEGRAFENISONDERNEMING
P.H. VAN DER LEER
Veenendaal Rhenen

Voor een persoonlijke en betrokken begeleiding bij het verzorgen van alleen begrafenissen

P.H. van der Leer
T 0318 - 526641 E info@phvanderleer.nl
M 06 - 46376232 W www.phvanderleer.nl

Mediation of bemiddeling nodig?

Bel 030 - 760 10 00 of mail mr.pjdenboef@jdb-advocaten.nl

Janssens ■ Den Boef
advocaten

Te huur ruime vakantiewoning voor 2 pers. in het buitengebied van Rijssen.

www.weidehoeverijssen.nl
Tel. 06 - 82 71 31 22

HARKES
Begrafenissen

Voorofscheweg 15a
2771 MA Boskoop
harkesbegrafenissen.nl
0172 - 21 21 22

WIJ VERZORGEN ALLEEN BEGRAFENISSEN

In verwachting?
Een fijne kraamtijd, mogen wij daarvoor zorgen?

Onze kraamverzorgenden zijn hartelijk betrokken, we

- leren de moeder alles over de verzorging van de baby
- zijn alert op medische complicaties bij moeder en baby
- coachen het gezin en delen onze inzichten
- werken vanuit een reformatrice levensovertuiging

Schrijf je nu bij ons in!

Meer weten?
Bel 0342 - 42 23 24
of kijk op onze website:
www.rstzorg.nl/kraamzorg

Ben jij Verzorgende-IG?

Solliciteer dan via werkenbij.cedrah.nl

De Stichting Gemoedsbezwaarden tegen Verzekeringen heeft als doel individuele en collectieve voorlichting geven aan en belangenbehartiging van gemoedsbezwaarden tegen verzekeringen.

Voor € 10,00 per kalenderjaar bent u **donateur** van de stichting en steunt u haar werk. U krijgt dan de door de stichting opgestelde praktische en principiële brochures gratis toegezonden.

Ook ontvangt u enkele keren per jaar een nieuwsbrief met daarin actuele informatie.

Telefonische vragen en donateuraanmelding tijdens kantooruren:
0488 - 44 91 54, of via e-mail:
sgv.voorlichting@kliksafe.nl

Het Nieuwe Testament voor Israël
Revisie van de Delitzschvertaling van het Nieuwe Testament in het Hebreeuws

DEPUTAATSCHAP VOOR ISRAËL
VERBAND VAN DE GEREFORMEERDE KERKEN

GEEF HET WOORD TERUG

Er is in Israël behoefte aan een betrouwbare en verstaanbare vertaling van het Nieuwe Testament.

De moderne vertaling van het Nieuwe Testament uit de jaren zestig van de twintigste eeuw is gebaseerd op de minder betrouwbare Kritische Tekst en bevat daarom veel onvolkomenheden. Daarnaast is er de zogenaamde Delitzschvertaling die wel grotendeels gebaseerd is op de betrouwbare Textus Receptus, maar ook onjuistheden bevat en waarin soms woorden gebruikt worden die aanleiding geven tot ongewenste misverstanden. Deze monumentale vertaling is voor de mensen in Israël bovendien moeilijk verstaanbaar omdat deze kort voor het ontstaan van het moderne Hebreeuws (Ivriet) tot stand is geko-

men. Het is urgent dat de Delitzschvertaling bewerkt wordt zodat deze goed gebruikt en verstaan kan worden door Israël's anno 2017.

De Trinitarian Bible Society (TBS) werkt hieraan maar is niet meer in staat het project financieel te dragen. Daarom hebben de Gereformeerde Bijbelstichting (GBS), het Deputaatschap voor Israël (Dvl) en het Steunfonds Israël Isaac da Costa (IdC) de handen ineen geslagen om dit belangrijke project financieel te ondersteunen.

Zo kunnen we Gods Woord teruggeven aan het volk waardoor wij het middelijkerwijs ontvangen hebben.

Uw steun is daarbij onmisbaar.

Een gezamenlijk project van:

ISAAC DA COSTA
STEUNFONDS ISRAËL
gereformeerde BIJBELSTICHTING

Giften zijn van harte welkom!
NL70 RABO 0321 7073 46
GBS Leerdam – Delitzschproject

Meer informatie kunt u vinden op:
www.nieuwetestamentinthebreeuws.nl

NEDERLAND - EVANGELISATIELAND

OOK DE STAD ROTTERDAM HEEFT EVANGELISATIE HARD NODIG!

DEPUTAATSCHAP EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN (EVGG)
ZIET DAAROM UIT NAAR DE BENOEMING VAN EEN

Het evangelisatiewerk in Rotterdam vindt plaats onder verantwoordelijkheid van de evangelisatiecommissie (CEC) van de classes Rotterdam en Ridderkerk. De veldwerker draagt zorg voor verdere uitbouw van de bestaande evangelisatieactiviteiten.

De veldwerker is gezichtsbepalend voor het werk vanuit 'In de Gouwstraat' en beschikt minimaal over:

- uitstekende sociale en communicatieve vaardigheden;
- HBO werk- en denkniveau, bij voorkeur theologische opleiding;
- ervaring met evangelisatiewerk;
- flexibele en creatieve instelling.

Tot het takenpakket behoort onder andere:

- straat- en bezoekwerk;
- leiding geven aan Bijbelstudies;
- verzorgen van themabijeenkomsten;
- ontwikkelen van nieuwe activiteiten.

VELDWERKER

VOOR 24 TOT 32
UUR PER WEEK

Het betreft in eerste instantie een projectbenoeming voor maximaal 3 jaar. Een assessment is onderdeel van de sollicitatieprocedure. Verdere inlichtingen zijn te verkrijgen bij de heer G. Geijtenbeek, algemeen secretaris EVGG, telefoon 06-37180628 of de heer A.J. van Rijs, secretaris CEC, telefoon 0186-692213.

De kandidaat is lid van de Gereformeerde Gemeenten (bij voorkeur ambtsdrager) en herkent zich in de wijze waarop de evangelisatieopdracht vanuit onze gemeenten inhoud krijgt. Spreekt deze vacature je aan en ben je van harte verbonden aan Schrift en belijdenis? Solliciteer dan voor 13 januari 2018. Je sollicitatiebrief en CV -met opgave van kerkelijke referentie(s)- ontvangen wij graag via sollicitatie@evgg.nl

EVANGELISATIE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

Voedsel

VOOR LICHAAM EN ZIEL

"Dankzij jullie steun hoeven we niet te sterven van de honger." zegt een bezoeker van de gaarkeuken in Berdichev. Haar stralende ogen getuigen van dank: "Moge God jullie zegenen, omdat jullie ons niet vergeten zijn." De ijzige winterkou maakt overleven in Oekraïne en Moldavië moeilijk, met name voor ouderen en gehandicapten. Vijf keer per week ontvangen de meest kwetsbaren een maaltijd van de gaarkeuken, waar ze ook de Bijbel bestuderen en samen zingen tot Gods eer.

Helpt u de meest kwetsbaren in Oekraïne en Moldavië te overleven?

IBAN NL52 INGB 0000 307447
t.n.v. Gaarkeukens Oost Europa

**bijzondere
noden**

www.bijzondereleden.nl/gaarkeukens

Helpt u ons
overleven?

PASSIO
psychosociale hulpverlening
& begeleiding

T 06-40 70 85 78
www.praktijk-passio.nl

zorgen voor beter

FamilyStream

'Altijd de juiste snaar'

Meer dan 20.000 geestelijke en klassieke muziek stukken altijd bij de hand.

Nu 1 maand gratis bij aanmelding via familystream.nl

Available on the App Store | Google play

BBV **Barneveldse Begraffenis Vereniging**

voor een eervolle, eenvoudige verzorging van begrafenissen in Barneveld en omstreken

- eigen personeel
- vervoer van en naar alle plaatsen
- dag en nacht te ontbieden
- levering van grafstenen
- laatste wilsbeschikking
- drukwerk
- opgave van lidmaatschap
- geen crematie

Zr. J.H.D. Vermeulenstraat 5
3774 JW Kootwijkerbroek
(0342) 44 18 12
www.barneveldsebegraffenisvereniging.nl

dhr. G. de Groot
(06) 50 21 72 55

specialist in christelijke ggz

samen op weg naar herstel

Bij Eleos weten we dat geloof en psychisch functioneren onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Of, en in welke mate, uw geloof een rol speelt in uw behandeling bespreken we samen met u.

U vindt ons bij u in de buurt of via www.eleos.nl
welkom@eleos.nl t 088 - 892 12 13

Eleos is bekroond met het Gouden Randje voor meest gewaardeerde GGZ-instelling en het keurmerk Beste Werkgevers volgens Effectory en Intermediair.

NATUUR- EN LANDSCHAPSCAMPING

"DE VERBORGEN HOEK"

Kom kamperen op Camping De Verborgten Hoek FRIESLAND of huur CHALET of compleet ingerichte LODGETENT (6-8 of 8-10 pers.) bij de FRIESE MEREN.

www.deverborgenhoek.nl 0514-602065

Colofon

de Saambinder *Bewuste keuze*

De Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten

Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. G.J. van Aalst

Redacteurs: ds. B. Labee, J. van 't Hul

Redactiesecretaris: J.J. Verhage

Bijdragen van medewerkers

ds. G.J. van Aalst
Molendijk 136, 3286 BK Klaaswaal
T 0186-576990
E givanaalst@kliksafe.nl

Boeken ter recensie en vragen voor rubriek "Vraag en antwoord"

ds. B. Labee
Kerkewijk 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-51 35 97
E b.labee@kliksafe.nl

Meditaties

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 06-5773987
E jvthul@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk) en berichten

J.J. Verhage
Kloosplantsoen 131, 2985 SC Ridderkerk
T 0180-420865, F 0180-423583
E jj.verhage@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening, postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Advertenties en familieberichten aan

Verloop drukkerij
postbus 33, 2950 AA Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandagmorgen 9 uur.

Advertenties € 1,35 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
postbus 608, 3440 AP Woerden
T 0348-489900
E saambinder@cbgg.nl

Betalingen abonnementsgelden

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 t.n.v. De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementsprijzen (bij vooruitbetaling):

voor Nederland: € 14,00 per halfjaar (te betalen per 1 april en 1 oktober) voor het buitenland*: € 150,00 per jaar *afwijkend tarief voor:
Canada: \$165, USA: \$140

Correspondentieadres Noord-Amerika

Mr. A.M. Berman
3340 Culp Rd. Unit 11
Vineland Stn. ON LOR 2E0
T 905 562 1331
E amberman47@gmail.com

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

Ds. Labee over:

Bezwaarde en verslagen harten

Het formulier om het Heilig Avondmaal te bedienen, spreekt in het gebed voor de Avondmaalsbediening over 'bezwaarde en verslagen harten'. Maar er zijn toch ook geoefenden in de genade?

Bedoeld

Het formuliergebed vlak voor de bediening van de tafel des Heeren smeekt om de werking van de Heilige Geest in de harten van Gods kinderen. Het is als een diepe verzuchting: 'dat wij ons met waarachtig vertrouwen aan Uw Zoon Jezus Christus hoe langer hoe meer overgeven, opdat onze bezwaarde en verslagen harten met Zijn waarachtig lichaam en bloed, ja, met Hem, waarachtig God en mens, het enige hemelse Brood, door de kracht des Heiligen Geestes gespijzigd en gelaafd worden (...). Waarom wordt die aanduiding 'bezwaarde en verslagen harten' gebruikt? Worden hier soms alleen pasbeginners in de genade mee bedoeld? Of gaat het uitsluitend om bekeerden die onder zware aanvechting leven of in zonden zijn gevallen? De vraagsteller begreep terecht dat het niet slechts om een déél van Gods Kerk gaat, maar om allen! Héél de bruidskerk van Christus buigt en bedelt hier met een bezwaard en verslagen hart. Maar er zijn toch ook geoefenden in de genade? We durven de stelling wel aan dat het een vrucht is van de 'oefeningen' dat er een zondaar overblijft met een bezwaard en verslagen hart. De meest geoefende in de genade is als een boom, beladen met vruchten. En hoe meer nieuwe (genade) vruchten er aan de levensboom gevonden worden, hoe dieper de takken naar beneden buigen. Dat is niet overtrokken, maar voluit Schriftuurlijk. Het bezwaard-zijn ziet op de last van de zonde en de verslagenheid op de dreiging van het rechtvaardig oordeel daarover. En als dat alles

in het licht komt te staan van de heilige Gastheer, Die in de tekenen van het gebroken brood en de vergoten wijn Zijn liefde wil openbaren, zijn er aan onze zijde alleen maar bezwaren en gevaren. David schrijft over die gestalte in Psalm 51 vers 19: 'De offeranden Gods zijn een gebroken geest; een gebroken en verslagen hart zult Gij, o God, niet verachten'. Dat past ons voor Gods aangezicht en dat is Hem aangenaam. Bij dat gebroken hart lezen we in kanttkening 33: 'Door een oprecht en diep berouw van zonden, en hartelijk verlangen en zuchten naar vergeving van die. De gelijkenis, genomen van het breken, stoten, kneuzen, verbrijzelen en vermorzelen der harde dingen, is klaar. Zie Psalm 34 op vers 19. Hiertegen wordt gesteld een hard hart, waarvan de Schrift elders spreekt. Anders aldus: De offeranden Gods zijn een gebroken geest, een gebroken en verslagen hart; Gij zult die niet verachten'.

Beleefd

Als dit Bijbelse spreken wordt belééfd, krijgt de uitdrukking 'bezwaarde en verslagen harten' zoveel betekenis. Deze harten gaan zich - door de onmisbare werking van Gods Geest - uitstrekken naar het manna dat verborgen is en het water dat uit de rotssteen vloeit. De bekende dr. H.F. Kohlbrugge preekte eens op een Avondmaalszondag uit 1 Korinthe 11 vers 23 tot 26. Hij spreekt dan over de bediening van het Woord en de sacramenten. Eerst zegt hij: 'Hij verzegelt het aan hun harten door de Heilige Geest en geeft het ganse leven dóór nu eens dit, dan weer dat woord, om de ziel te vertroosten en staande te houden, zodat men het kan uithouden in het lichaam dezes doods'. Dan ook dit: 'Het Woord zou weliswaar genoeg zijn, maar omdat wij zo zwak zijn en ieder ogenblik weer verslagen worden door velerlei aanvechting, door de list van de duivel en de boosheid van de wereld, daarom heeft Hij bovendien tot versterking dit gegeven, dat Hij tot ons komt in het sacrament, dat wij in onze sterfelijkheid de troost van Zijn onsterfelijkheid en onze onsterfelijkheid in Zijn leven als het ware proeven en smaken'. Lezer(es), kent u iets van dit genadeleven? Want die ware pelgrims krijgen bij tijden een oase in de woestijn. Dat is oneindig troostvol voor een hongerige en dorstige ziel, ja voor een bezwaard en verslagen hart!

VRAAG?

Heb jij/hebt u ook een vraag? Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie.

Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder.

Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.